

caritas

Vlaanderen vzw

Caritas Catholica Vlaanderen vzw

Jaarverslag 2010

CARITAS VLAANDEREN : SOLIDARITEIT EN ZORG IN BEWEGING

1. Caritas Vlaanderen is een brede beweging van mensen en initiatieven die, samen met de meer dan 150 andere lidorganisaties uit het wereldwijde Caritasnetwerk, meewerkt aan “een wereld van rechtvaardigheid, vrede, waarheid en solidariteit; een wereld die niet langer gekenmerkt wordt door uitsluiting en discriminatie, onverdraagzaamheid en mensonterende armoede; een wereld waarin de waardigheid van elke mens vooropgesteld wordt en waarvan de rijkdommen onder allen gedeeld worden; een wereld waarin zorg gedragen wordt voor de schepping ten voordele van de generaties en de gemarginaliseerden opnieuw hoop wordt geboden en waarin zij hun mens-zijn, geïntegreerd in de ruimere gemeenschap, ten volle kunnen beleven” (*Caritas Internationalis, Opdrachtsverklaring, 1977*).

2. Caritas Vlaanderen doet dit op het vlak van de gezondheidszorg, de welzijnszorg, de binnen- en buitenlandse solidariteit en het vrijwilligerswerk. Binnen het kader van een snel veranderende en complexer wordende maatschappelijke omgeving, die gekenmerkt wordt door economische rationaliteit, door technologische evolutie, en door processen van individualisering en globalisering, blijft ze de mens centraal stellen. Ze doet dit zowel in de solidariteit met de noodlijdende medemens in binnen- en buitenland, als in het tegemoet komen aan de noden van de zwakke gebruiker, patiënt of bewoner in voorzieningen van welzijns- en gezondheidszorg.

3. Caritas Vlaanderen neemt dit engagement op zich, vanuit een christelijke mens- en maatschappijvisie, die gebaseerd is op het evangelie en haar wortels vindt in het leven en handelen van Jezus van Nazareth. Ze geeft op die manier mee gestalte aan Jezus' basisopdracht van solidaire naastenliefde voor de kerk en de ganse christelijke gemeenschap.

4. Caritas Vlaanderen rekent daarvoor op de inzet van vele tienduizenden personeelsleden, werkzaam in meer dan duizend voorzieningen, en van vele duizenden vrijwilligers, en motiveert hen ook daartoe. Het internationale netwerk waartoe ze behoort, stelt haar in staat om dit gezamenlijk gedragen project van een solidaire samenwerking ook ter sprake te brengen op de fora van de Europese Unie en de Verenigde Naties.

5. Caritas Vlaanderen biedt aan haar leden een forum en aangepaste structuren om de gemeenschappelijke werking ter sprake te brengen en om met elkaar te overleggen hoe men de eigen opdracht best concreet gestalte kan geven. Dit behelst o.m. het voortdurend evalueren en kritisch bevragen van het beleid, het uitwerken van toekomstgerichte en innoverende concepten, en het opkomen voor haar doelgroepen bij de overheid.

6. Caritas Vlaanderen verwezenlijkt haar opdracht in een pluralistische samenleving. Zij wil, vanuit haar eigen inspiratie en haar opdracht van solidaire naastenliefde, in een open geest het gesprek voeren met de andere actoren van het maatschappelijke middenveld en met de subsidiërende overheid. Zij is er van overtuigd dat ze op die wijze, vanuit een jarenlange opgebouwde deskundigheid en ervaring, een waarde(n)volle bijdrage kan leveren aan een meer solidaire en menswaardige samenleving en ze engageert zich hier ook ten volle toe.

De dringende nood om te dromen

Oscar kard. Maradiaga

© Alle foto's: Isabelle Pateer, Otherweyes
uitgezonderd pagina's 30,34,35,36

Caritas Catholica Vlaanderen vzw
Jaarverslag 2010

INHOUDSTAFEL

Opdrachtverklaring	2
Inhoudstafel	5
Editio	7
CARITAS OP EEN KNOOPPUNT	9
Visie	9
De Commissie Inspiratie Missie Strategie	10
GEZONDHEID & WELZIJN	11
IOGW	11
SOLIDARITEIT	13
Werkgroep Armoede	13
Studiedag 'Begeleide Individuele Hulpverlening'	13
Caritas Hulpbetoon	14
Vrijwilligerswerk	14
KERK & SAMENLEVING	17
IOKS	17
Humanisering in de Zorg	17
Elisabeth Website	18
Beroepsgroep van Pastores	19
Diocesane Secretariaten	19
UNIVERSELE CARITASOPDRACHT	27
Verbondenheid met Caritas wereldwijd	27
Social Policy Commission (Caritas Europa)	27
Samenwerking Europese zusterorganisaties	28
EY2010 - CAMPAGNE ZERO POVERTY	31
2010 - Europees Jaar van de Bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting	31
Caritas Europa-Campagne Zero Poverty	31
Caritas in België en de Zero Poverty Campagne	32
BEZOEK OSCAR KARDINAAL MARADIAGA	35
PUBLICATIES	37
• Caritas Nieuwsbrief	37
• Pastorale Perspectieven	38
• Caritas Cahiers	40
• ISBI/CIPE	41
DEEL 6 - GELEDINGEN EN DIENSTEN	43
BIJLAGEN	47
Lezing kardinaal Maradiaga	47
samenstelling Algemene Vergadering	53
samenstelling Raad van Bestuur	53
Medewerkers	54
Overzicht ISBI's	55

EDITO

CARITAS OP EEN KNOOPPUNT

Eind 2009 werden de nieuwe statuten van Caritas Vlaanderen goedgekeurd. De opdrachten van onze organisatie werden opnieuw op scherp gesteld en ingebed in een knooppunten-perspectief, waarbij Caritas Vlaanderen vooral tracht verbindingen te maken binnen en tussen de verschillende werkvelden waarbij het betrokken is, met name gezondheid en welzijn, solidariteit, kerk en samenleving, en de universele caritasopdracht. De invalshoeken die we daarbij hanteren zijn vooral deze van identiteit en pastoraal, van armoede en sociale uitsluiting, en van gratis engagement.

Het jaar 2010 werd het jaar van de verdere uitbouw van deze nieuwe koers. De nieuwe statuten brachten vooreerst een nieuw samengestelde Raad van Bestuur mee, met een nieuwe voorzitter, vicaris Luk De Geest, en twee ondervoorzitters, waarvan Raf De Rijcke nieuw aan boord kwam, en Liliane Krokaert haar mandaat hernieuwd zag. Mgr Luc Van Looy werd de nieuwe bisschop-referendaris, en om de vernieuwing volledig gestalte te geven verhuisde Caritas Vlaanderen op 1 september ook naar de Liefdadigheidsstraat. De vertrouwde negende verdieping in de Guimardstraat werd aan Zorgnet Vlaanderen verkocht.

Verder werden voor de werkvelden 'Gezondheid en Welzijn' en 'Kerk en Samenleving' nieuwe structuren opgezet om de knooppuntfunctie gestalte te geven. De Commissie Fundamenten werd omgevormd tot Commissie Implementatie, Missie, Strategie. Ook het Bureau kreeg een nieuwe invulling.

Naast deze structurele aanpassingen, werden echter ook heel wat inhoudelijke impulsen uitgewerkt volgens de nieuwe krijtlijnen. Zo werden voor elk van de drie invalshoeken specifieke initiatieven gelanceerd. Mede in het kader van het Europese Jaar 2011 werd een project opgestart rond de betekenis en de rol van het vrijwilligerswerk voor Caritas; een tweede project dat van start ging sluit aan bij de invalshoek armoede en sociale uitsluiting, en onderzoekt verder het concept van aandachtscellen en aandachtspersonen in het kader van de bestrijding van de armoedeproblematiek in voorzieningen. En in een samenwerkings-afspraken met Caritas Antwerpen werden bijkomende middelen vrijgemaakt voor de ondersteuning van pastorale initiatieven.

Daarnaast schreef Caritas Vlaanderen zich ook in in de Zero Poverty Campagne die door Caritas Europa werd georganiseerd in het kader van het Europese Jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting. We gingen met de petitie de baan op en trokken zowel naar parochies als naar muziekfestivals. Een belangrijk hoogtepunt, zowel in de Campagne als voor Caritas in België, was het bezoek van Internationaal Caritasvoorzitter kardinaal Maradiaga die de eisen van de campagne kwam bepleiten bij Europees voorzitter Van Rompuy, en bij die gelegenheid ook onze Caritasorganisaties bezocht.

Ook wat publicaties betreft, werd de weg van de vernieuwing opgegaan. Na de Pastorale Perspectieven enkele jaren geleden, werd in 2010 ook de Caritas Nieuwsbrief in een nieuw kleedje gestoken.

De effecten van de zware financieel-economische crisis die de hele wereld trof en die nog lang zullen nazinderen, mogen ons niet verlammen of ontmoedigen. We hebben integendeel 'de dwingende nood om te blijven dromen', zoals kardinaal Maradiaga het uitdrukte. Vanuit een caritasperspectief mogen we ons niet beperken tot het beheren van de armoede, maar moeten we werk maken van de uitroeiing ervan. Zero Poverty. Omdat elke arme in Gods ogen er één te veel is. Ook al weten we dat er geen mirakeloplossing is tegen morgen, we willen wege blijven zoeken naar een betere wereld. Met Caritas Vlaanderen willen we, op de werkvelden waarop we actief zijn, mee stappen zetten in die richting. We zijn ervan overtuigd dat de reorganisatie die we hebben doorgevoerd daar belangrijke kansen toe biedt !

We wensen U veel leesplezier

Dominic Verhoeven
Directeur

Luk De Geest,
Voorzitter

CARITAS OP EEN KNOOPPUNT

VISIE

De rijkdom en de kracht van Caritas ligt in de humane zorgvisie, aangereikt door het evangelie en geconcretiseerd in talloze initiatieven met een kapitaal aan traditie en ervaring, in een brede waaier van werkvormen. Caritas blijft inhoudelijk een 'sterk merk' met vele troeven: inspiratie en ervaring, rijke traditie, maatschappelijke waardering, grote betrokkenheid op de veelvormigheid van zorgbehoeftes, pijler van het middenveld.

Het evangelie is de eeuwenoude bron van onze inspiratie. Gods liefde voor de mens vraagt om een antwoord van naastenliefde, zoals paus Benedictus XVI stelt in zijn eerste encycliek 'Deus Caritas Est' (God is liefde). De 'werken van barmhartigheid': de hongerigen te eten geven en de dorstigen te drinken, de vreemdelingen opnemen en de naakten kleden, omzien naar de zieken en de gevangenen bezoeken (vgl. Mt. 25, 31-46) blijven nog altijd zeer actueel. Ze worden op een zeer gediversifieerde wijze beoefend, zowel in de zorginstellingen en de voorzieningenwereld als in het solidariteitsveld van de armoedebestrijding.

Binnen de huidige samenleving biedt Caritas Vlaanderen zich aan als het knooppunt tussen werkvelden, waar instellingen en organisaties elkaar vinden om de visie rond zorg en solidariteit, rond mens en maatschappij te verdiepen en te actualiseren. Caritas wil impulsen geven van inspiratie en vernieuwing en projecten uitbouwen rond ethische bevraging en toetsing van het waardenkader. Want de zorg is er voor de mens, en niet omgekeerd. Het blijft een uitdaging om binnen het kader van beperkte middelen en stevige structuren de zorg en ondersteuning zo te organiseren dat alle aandacht gaat naar de mens, die getekend is door zijn ziekte of handicap, leeftijd of tegenslag en worstelt met zijn situatie. Daarom is er 'bezielde zorg' nodig, die vertrekt vanuit een coherente, geïnspireerde visie.

Sleutelwoorden

Sleutelbegrippen voor deze visie zijn brede maatschappelijke dialoog en gesprek met andere levensbeschouwingen. Dat veronderstelt openheid naar alle mensen en groepen en organisaties die voor waardenvolle zorg opkomen. Het Caritascahier 'Afscheid van het leven' brengt daar een mooi voorbeeld van: het geeft niet enkel informatie over de verschillende gebruiken en rituelen rond sterven in de onderscheiden godsdiensten of levensbeschouwingen, maar is ook in samenspraak met vertegenwoordigers van deze stromingen samengesteld.

Doelgroepen

De doelgroepen zijn niet enkel de voorzieningensectoren, maar ook de actoren in het solidariteitsveld én het brede publiek. De toegevoegde waarde van deze knooppuntfunctie bestaat er juist in dat ze ervaringen uit verschillende werkvelden samenbrengt, die zo wederzijds bevruchtend kunnen werken. Want de Caritasgedachte kan niet gereduceerd worden tot één werkveld of één dimensie, maar is steeds meerlagig: ze is enerzijds steeds concreet en specifiek én tegelijkertijd ook universeel.

Caritas Vlaanderen claimt in geen enkel werkveld een centrale positie, maar wil voor elk veld eigen accenten inbrengen. We trachten impulsen te geven, vanuit een eigen verhaal maar in confrontatie met en bevrucht door de samenleving waarin we staan.

COMMISSIE INSPIRATIE, MISSIE EN STRATEGIE (CIMS)

De commissie 'Inspiratie, Missie en Strategie' (CIMS) is de opvolger van de Commissie Fundamenten. De taakinfilling van deze commissie blijft grotendeels dezelfde als voorheen. De CIMS blijft de inhoudelijke motor voor Caritas Vlaanderen en vervult daarbij de rol van proactieve denktank die erover waakt dat de vier aspecten in de werking aan bod komen. De Commissie zal beleidsvoorbereidende en beleidsondersteunende impulsen formuleren voor de Raad van Bestuur.

Met de nieuwe naamgeving wil de commissie duidelijk aangeven dat de evangelische inspiratie het kompas is dat richting geeft aan de organisatie. Deze inspiratie moet telkens opnieuw vertaald worden in een concrete missie en in een strategie om de missie uit te voeren.

De commissie begon het werkjaar met een herziening van het huishoudelijk reglement, en met een grondige reflectie over haar werking en samenstelling, wat onder meer resulteerde in de nieuwe benaming.

Inhoudelijk volgde de Commissie ook de verschillende thema's op in het kader van het Activiteitenplan 2010-2012, en de werk- en stuurgroepen die in dat verband werden opgericht. Veel aandacht ging naar de werkzaamheden van de Stuurgroep Deugdelijk Bestuur, o.l.v. Jan Verbanck van VOCA, die inhoudelijk verder bouwt op het cahier over deze thematiek (Focus op deugdelijk bestuur. Aanbevelingen voor christelijk geïnspireerde voorzieningen in zorg en solidariteit, Caritas Cahier nr. 8).

GEZONDHEID & WELZIJN

Het werkveld 'Gezondheid en Welzijn', met een uitgebreid netwerk van actoren binnen het zorglandschap, is van oudsher een erg belangrijke pijler voor Caritas. Dit eerste 'veld' bestrijkt de activiteiten die zich situeren op het vlak van de operationele uitbouw van de zorgvisie. Het gaat in hoofdzaak om interverbondelijke samenwerking tussen Zorgnet Vlaanderen en het Vlaams Welzijnsverbond. Maar het is duidelijk dat in een tijd waar de zorg uit de instellingsmuren breekt, er in de praktijk best ook andere partners hierbij kunnen betrokken worden, zoals de thuiszorg, de mutualiteiten... (al dan niet themagebonden en al dan niet binnen een christelijk geïnspireerde context).

De belangrijke plaats die zorg en gezondheid innemen binnen Caritas, blijkt vooreerst uit de manier waarop dit veld verknoopt is met de andere werkvelden. We hebben het over vrij-willigerswerk binnen voorzieningen, armoedebestrijding binnen voorzieningen, een pastoraal aanbod en beleid, beheersinformatie ten behoeve van voorzieningen... De verbonden participeren vanuit hun christelijke identiteit aan het Caritasverhaal, maar in hun eigen operationele werking blijven ze anderzijds de volle autonomie over hun handelen behouden.

De Caritasstructuur van 'knooppunt' biedt de verbonden hier een ontmoetings- en samenwerkingsforum aan, maar neemt geen hiërarchische positie boven de verbonden in. Er wordt dus niet gedacht in termen van ondergeschiktheid of onderaannemerschap, maar wel van verantwoordelijkheid en constructieve samenwerking, van bundelen van krachten in een associatief verband.

Hiertoe werd ook een eigen structuur voorzien, het Interverbondelijk Overleg Gezondheid en Welzijn (IOGW), die in de loop van 2010 op de sporen werd gezet.

HET INTERVERBONDELIJK OVERLEG GEZONDHEID EN WELZIJN (IOGW)

Het Interverbondelijk Overleg Gezondheid en Welzijn (IOGW) is een permanent overlegorgaan binnen Caritas Vlaanderen voor de organisaties behorend tot het werkveld Gezondheid en Welzijn, met name Zorgnet Vlaanderen en het Vlaams Welzijnsverbond. Het vormt een belangrijke link tussen de bestuursorganen van Caritas Vlaanderen, en de verbonden. De opdracht van het IOGW zit vooral in de uitwerking en operationalisering van de doelstellingen vervat in de maatschappelijke opdracht van Caritas Vlaanderen, in het bijzonder waar deze betrekking hebben op het werkveld gezondheid en welzijn.

Meer specifiek heeft het IOGW vooral als opdracht het onderling overleg en de onderlinge afstemming en samenwerking tussen de organisaties, vb. rond mandaten, gezamenlijke memo-randa en standpuntbepalingen, rond de werkgeversproblematiek, afspraken rond Repobel en dergelijke.

Het Interverbondelijk Overleg Gezondheid en Welzijn (IOGW) is samengesteld uit vertegenwoordigers van de verbonden die lid zijn van de vereniging, alsmede uit de voorzitter, de ondervoorzitters, en de directeur van Caritas Vlaanderen.

SOLIDARITEIT

Een tweede werkveld is het werkveld 'Solidariteit', met een netwerk van actoren binnen de solidariteit en de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting. Concreet kadert dit werkveld binnen de diaconie van de kerk naar zieken, bejaarden, mensen met een handicap, armen, migranten en vluchtelingen, enz. Daarbij wordt een eerste cirkel gevormd door de aangesloten geledingen Caritas Hulpbetoon, Caritas International en Present. Maar ook dit werkveld tekent zich breder uit en knoopt ook aan bij het werkveld 'Gezondheid en Welzijn', want vb. 'armoede in voorzieningen' blijft een prioritair thema voor de werkgroep armoede.

WERKGROEP ARMOEDE

De zorg voor de zwakkere medemens in onze samenleving blijft ook in de nieuwe oriënteringen van Caritas Vlaanderen centraal staan. Om deze opdracht concreet gestalte te geven, werd een aantal jaren geleden de werkgroep Armoede opgericht. Deze werkgroep is samengesteld uit vertegenwoordigers, werkzaam in de verschillende sociale werkvelden. De werkgroep kwam in de loop van 2010, viermaal samen. Het Europese jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, en de verschillende acties die in dat kader werden opgezet, stonden daarbij vanzelfsprekend centraal.

Verder kreeg ook de adventscampagne van 2010 van Welzijnszorg voor 'waardig werk en een leefbaar inkomen voor iedereen' - met een bijzondere focus op het versterken van de positie van mensen van een andere origine - de nodige aandacht. Directeur Daniëlle Colsoul en stafmedewerker - en lid van de werkgroep armoede - Bert Dhont namen eveneens deel aan het armoedecongres van Caritas Europa; waardoor ook hier verbindingen konden worden gelegd.

In de loop van 2010 verwelkomde de werkgroep een nieuwe halftijdse projectmedewerker, Koen De Koster, die werd aangeworven om de armoedeproblematiek in de voorzieningen in kaart te brengen. Dit project bouwt voort op de concretisering en stimulering van de aandachtscellen en de aandachtspersonen in de Caritasvoorzieningen, zoals die in het Caritascahier uit 2007 'Caritas: armoede en sociale uitsluiting. Voorzieningen als actoren tegen sociale uitsluiting' werden gethematiseerd.

Voorzieningen hebben immers een belangrijke opdracht inzake de armoedeproblematiek. Mensen in armoede ondervinden heel wat knelpunten en drempels in hun zoektocht naar goede zorg of hulpverlening. Met dit project wil de werkgroep deze problematiek de nodige prioriteit geven.

STUDIEDAG 'BEGELEIDE INDIVIDUELE HULPVERLENING'

Het voorbije jaar werd heel wat tijd besteed aan de voorbereiding van de studiedag rond de armoedeproblematiek en de situatie van kansarme groepen en sociaal uitgeslotenen in de samenleving. Deze studiedag die door Caritas Vlaanderen en Caritas Hulpbetoon gezamenlijk werd georganiseerd, vond plaats op 11 maart 2010 te Brussel.

De rol van de begeleide individuele hulpverlening stond hierbij centraal. Hiermee wordt bedoeld: de hulpverlening aan personen en gezinnen, onder begeleiding van een (sociale) dienst of organisatie. Dit werd toegelicht aan de hand van een aantal ervaringsverhalen vanuit de praktijk.

Hieraan ging een bijzonder boeiend voormiddagdeelte vooraf met uiteenzettingen door Bérénice Storms over de Vlaamse budgetstandaard (Hoeveel hebben gezinnen nodig voor een menswaardige participatie

aan de samenleving) en door Ides Nicaise over het Vlaamse en Belgische armoedebeleid in het perspectief van de doelstellingen van Lissabon.

CARITAS HULPBEToon

Caritas Hulpbetoon vzw werd in 1986 opgericht door Caritas Catholica Vlaanderen en de zes diocesane Caritasinstanties. Sedert 2008 maakt de organisatie zelf rechtstreeks deel uit van Caritas Vlaanderen.

Caritas Hulpbetoon is door de minister van Financiën erkend om fiscale attesten aan haar schenkers te verlenen. In 2007 werd de erkenning vernieuwd voor de maximale periode van zes jaar, van 2008 tot eind 2013. Wie in 2010 een gift van 30 € overmaakte, ontvangt hiervoor in 2011 een fiscaal attest. Vanaf 1 januari 2011 bedraagt het minimumbedrag evenwel 40 €.

De activiteiten van Caritas Hulpbetoon zijn gericht op de ondersteuning van de minst bedeelden in onze maatschappij. Meer bepaald worden er projecten van voorzieningen en diensten ondersteund die actief zijn op het vlak van de hulpverlening aan zieken, bejaarden, gehandicapten, kinderen in nood of andere hulpbehoevende personen.

Dankzij de steun van haar vele schenkers, kan Caritas Hulpbetoon tientallen projecten uit de verschillende domeinen van de gezondheids- en welzijnssector van de nodige financiële zuurstof voorzien. Hierdoor zijn deze in staat om nieuwe initiatieven en projecten uit te werken en te ontwikkelen.

Naast de steun aan de meest verscheidene projecten van talrijke voorzieningen, organiseert Caritas Hulpbetoon reeds sedert vele jaren eigen thematische campagnes ('nationale mailings'), waarbij voor specifieke projecten middelen worden ingezameld over gans Vlaanderen. In 2010 werden er drie dergelijke nationale acties georganiseerd, die respectievelijk gericht waren op de ondersteuning van eenoudergezinnen met kinderen, op het terugdringen van de hoge schoolkosten in het secundair onderwijs waarmee kansarme gezinnen worden geconfronteerd en op de ondersteuning van volwassen personen met een handicap die in een voorziening wonen. In totaal werd in 2010 via deze nationale fondsenwerving, nagenoeg 52.500 € bijeengebracht !

VRIJWILLIGERSWERK

Aangezien het vrijwillig engagement een prominente plaats kreeg binnen de inhoudelijke werking van Caritas Vlaanderen, werd in de loop van 2010 een projectmedewerker vrijwilligerswerk aangeworven, Lieve Coorevits.

Een denkoefening over de waarde van het vrijwilligerswerk binnen het Caritasverhaal werd opgestart. In het najaar van 2011 moet dit resulteren in een studiedag over vrijwilligerswerk in de zorgsector en een cahier over de waarde van het vrijwilligerswerk in een bredere Caritascontext.

Op Europees niveau startten we met de voorbereidingen voor het Europees jaar voor het Vrijwilligerswerk - EVY2011 - en werd mede onder impuls van de Franse en Belgische Caritasorganisaties een werkgroep opgericht die hiertoe binnen Caritas Europa het voortouw moet nemen. Alle Caritas-lidorganisaties die rond EVY2011 iets willen opzetten, worden uitgenodigd.

Samen met Caritas Roemenië wordt een project ingediend bij de Europese Commissie. Verder wordt gebrainstormd over het opmaken van een inventaris van het vrijwilligerswerk in Caritas in Europa en over een event op het einde van het jaar - het wordt een happening in Straatsburg, van 2 tot 5 december 2011. Een

Policy Statement en een achtergrond dossier om het vrijwilligerswerk aan te kaarten bij de Europese instanties staan in de steigers.

Vanuit de werkgroep neemt Lieve Coorevits ook de vertegenwoordiging van Caritas Europa op in Alliance, een groep van Europese netwerken actief rond het thema vrijwilligerswerk. Alliance werkt rond 6 thema's (kwaliteit, omkadering, wetgeving, waarde en erkenning van vrijwilligerswerk en werknemersvrijwilligerswerk).

Present Caritas Vrijwilligerswerk

Present Caritas Vrijwilligerswerk staat ook in 2010 in voor vorming en ondersteuning van vrijwilligers en vrijwilligersverantwoordelijken in voorzieningen. In 2010 wordt bijzondere aandacht besteed aan een specifiek programma voor vrijwilligersverantwoordelijken in de ouderenzorg, binnen het CERA & Lucas- project 'Anders ouder worden'. In dit kader worden 25 interviews afgenomen van verantwoordelijken voor de vrijwilligerswerking in ouderenzorg en wordt in december een workshop georganiseerd waar deze verantwoordelijken concrete situaties kunnen bediscussiëren onder deskundige leiding van VOCA.

JOKA

De jongerenwerking JOKA vierde in 2010 zijn 30ste verjaardag. Deze werking blijft zich richten op jongeren vanaf 16 jaar die een weekje animatie willen verzorgen in een woonzorgcentrum, een voorziening voor personen met een beperking of een afdeling voor chronisch psychiatrische patiënten. Nieuwe initiatieven zien het levenslicht: een kamp in een kansarme buurt in Brussel en een intergenerationeel schrijfproject.

KERK & SAMENLEVING

Caritas Vlaanderen is van bij zijn ontstaan gesitueerd in een werkveld 'Kerk en Samenleving' met een netwerk van kerkelijke organisaties en verbanden. De congregaties en hun koepel URV hebben een grote en rijke traditie in gezondheidszorg en welzijnswerk. Hier ligt op zich al een enorm spiritueel kapitaal dat behouden dient te worden. De opdracht op het werkveld 'Kerk en Samenleving' is echter ruimer. Het is belangrijk om het diaconale aspect van de kerk centraal te blijven stellen, christenen op te roepen tot daadwerkelijke solidariteit en inzet, ... Hier is de band met de bisdommen belangrijk. Caritas heeft een specifieke opdracht om de stem van de armen en de zwakken te laten horen, zowel binnen de kerk als in de samenleving.

INTERDIOCESAAN OVERLEG KERK EN SAMENLEVING (IOKS)

In 2010 werd voor de opvolging van dit werkveld het Interdiocesaan Overleg Kerk en Samenleving (IOKS) in het leven geroepen. Het is een belangrijke link tussen de bestuursorganen van Caritas en de diocesen, en speelt een grote rol in de uitwerking en operationalisering van de doelstellingen vervat in de maatschappelijke opdracht van Caritas Vlaanderen, in het bijzonder waar deze betrekking hebben op de christelijke identiteit. Meer specifieke opdrachten betreffen informatie-uitwisseling rond en het opzetten van concrete initiatieven als voriming, studiedagen of thema-avonden in verband met pastoraal, ethiek, diaconie en kerkbetrokkenheid. Inzonderheid de ondersteuning van de pastoraal in de voorzieningen is een centraal thema.

Het IOKS komt in de praktijk in de plaats van de vroegere organen OVIC (Vicarissenoverleg), OCDD (Overlegcomité van Diocesane Directeurs) en OVIC-OCDD (de gemeenschappelijke vergadering van beide groepen), al blijft het Vicarissenoverleg in principe wel bestaan. Het bestaat uit vertegenwoordigers van de diocesane instanties die lid zijn van Caritas Vlaanderen, alsmede de directeur en pastorale stafmedewerker(s) van Caritas Vlaanderen. Naast Pieter Vandecasteele werkt ook Dominiek Lootens in samenspraak met Caritas Antwerpen voor een periode van drie jaar geïntegreerd mee aan de pastorale ondersteuning.

HUMANISERING IN DE ZORG. STUDIERS EN INTERNATIONALE CONFERENTIE - ROME, 8 TOT 12 MAART 2010

Op het eerste zicht is de aandacht voor de humanisering van zorgprocessen geen prioritaire taak van pastores. Het behoort eerder tot het takenpakket van de directie om te waken over de (mede)menselijke kwaliteit van het zorgaanbod dat – ondanks de snel evoluerende en steeds complexere behandelingstechnieken, om nog maar te zwijgen van de kosten-reducerende organisatiedwang – nog steeds een intermenselijke relatie is. Deze aandacht is natuurlijk een basisopdracht is voor alle medewerkers van de zorgvoorziening, maar het zijn niettemin de directie en het bestuur die de mogelijkhedenvoorwaarden hiervoor in handen hebben. Toch voelen pastores zich vanuit hun christelijke inspiratie en vanuit de profetische claim die in die inspiratie aanwezig is, geroepen om waar mogelijk (mee) te werken aan de humanisering van de zorg. Dit is geen evidente opdracht en de pastor staat er bovendien vaak alleen voor. Daarom was de studiereis en de internationale conferentie over dit thema voor een aantal Vlaamse pastores de uitgelezen kans om zich in deze thematiek te verdiepen, om met elkaar te overleggen en vooral om concrete ideeën uit te wisselen.

De conferentie werd georganiseerd door de orde van de Camillianen en de Katholieke sector van de Nederlandse vereniging voor geestelijk verzorgers in zorgvoorzieningen. Via contacten met Caritas Vlaanderen werden ook Vlaamse pastores uitgenodigd om deel te nemen. In een tweetal voorbereidende vergaderingen

op Vlaamse bodem probeerden de deelnemers zicht te krijgen op wat humanisering kan betekenen, op wat de-humaniserend werkt, en hoe men daar als pastor op kan reageren. De officiële titel van het congres luidde: 'Humanisation of Health Care in a Multicultural Context'. Multicultureel was het gebeuren zeker: naast Vlaamse pastores en Nederlandse geestelijk verzorgers (op zich al een wereld van – verrijkend – verschil) waren er deelnemers uit gans de wereld.

Naast de ernstige reflectie en studie was er ook tijd voor ontspanning en spiritualiteit. Op de slotavond van het congres waren we te gast bij de Sant-Egidio-gemeenschap in Rome. We kregen er een enthousiaste voorstelling van hun (wereldwijde) werking, en konden nadien aansluiten voor een gebedsmoment in de prachtige kerk van Santa Maria in Trastevere en voor een slothappening. Samen met onze Nederlandse collega's brachten we nog een officieel bezoek aan de Pauselijke Raad voor Pastoraat in de Gezondheidszorg. We werden er heel hartelijk ontvangen door mgr. Zygmunt Zimowski, voorzitter, en mgr. José L. Redrado, secretaris.

Enkele weken na de romereis was een 'terugkomdag' gepland, waarbij aandacht werd besteed aan wat de deelnemers ondertussen al ondernomen hadden om humanisering ook in hun voorziening of werkcontext een plaats te geven. Op die manier werd de conferentie veel meer dan een eenmalig uitstapje naar Rome, en kreeg ze ook impact op het zorgaanbod in de voorzieningen van de deelnemers.

ELISABETHWEBSITE - WWW.PASTORALEZORG.BE

De Elisabethwebsite, op www.pastoralezorg.be, is de 'www-thuisbasis' voor veel pastores die werken in de gezondheids- of welzijnssector. Ook andere zorgverleners en geïnteresseerden vinden er heel wat relevante informatie.

De Elisabethwebsite is het resultaat van een samenwerkingsverband tussen het Academisch Centrum voor Praktische Theologie en Caritas Vlaanderen. Er zijn twee mensen (halftijds) tewerkgesteld om zowel inhoudelijk als webtechnisch goede kwaliteit te kunnen afleveren. Lien Mahieu, die sinds het prille begin van de website het inhoudelijk deel verzorgde, werd sinds oktober 2010 opgevolgd door Liesbeth Pulinckx, die vanuit haar journalistieke achtergrond haar schouders onder de website zet. Dominique Stinissen werkt sinds de opstart van het project als deskundige webmaster.

Hieronder een greep uit de meest recente blikvangers van het afgelopen jaar:

- Naar aanleiding van het naamfeest van de Heilige Elisabeth, de vrouw waarnaar onze website genoemd is, konden we op 17 november een gesprek van pastor Wies Beckers met de 92-jarige zuster Elisabeth van Hongarije op de site aanbieden.
- Onder het menu 'rituelen en gebeden' zijn ondertussen ook teksten en gebeden opgenomen in andere talen, zoals Frans, Engels, Duits, Spaans en Italiaans.
- Op Elisabeth is ook een uitgewerkt idee rond het levensboek te vinden. Dat is een boek om met mensen in de laatste fase van hun leven te werken aan herinneringen voor de achterblijvers.
- Over het thema God en het lijden valt binnen het pastoraat zeer veel te zeggen. In het themaluik over lijden en dood wordt cursusmateriaal aangereikt over verschillende visies op het lijden. Binnen hetzelfde themaluik bieden we ook een gebedskaart aan voor familieleden, zodanig dat een familie bij afwezigheid van een pastor of priester zelf tot bidden kan overgaan en zo op een mooie manier afscheid kan nemen.
- Er werd een expertisenetwerk opgestart waarbinnen wordt nagedacht over de relatie en de spanning tussen het werk van pastores en psychologen.
- In het luik 'vacatures' kunnen zorgvoorzieningen hun vacatures voor pastorale werk(st)ers publiceren.
- En het agendasysteem biedt heel wat interessante vormings- en studiedagen voor pastores in de zorg- en welzijnssector.

BEROEPSVERENIGING VOOR KATHOLIEKE PASTORES IN DE GEZONDHEIDS- EN WELZIJNSZORG

Nadat de kerngroep in het voorjaar van 2010 een eerste voorzet had gegeven, werden de ontwerpstatuten vervolgens op de bredere adviesraad, op het vicarissenoverleg en op de bisschoppenconferentie besproken en goedgekeurd. In het najaar van 2010 werd met de goedkeuring van de statuten een belangrijke mijlpaal in de oprichting van de beroepsvereniging bereikt.

De doelstelling van de vereniging bestaat erin bij te dragen tot de professionalisering en de integratie van pastorale zorg in de gezondheids- en welzijnszorg in Vlaanderen. De vereniging heeft dus hoegenaamd geen syndicale pretenties. Kandidaat-leden moeten 1) beschikken over een erkende theologische opleiding; 2) beschikken over een aanstelling die op één of andere manier bekrachtigd is door de bisschop (in de statuten staat: 'Gezonden, voorgedragen of aangesteld zijn door de plaatselijke bisschop of tewerkgesteld zijn met zijn medeweten'); en 3) het beroep van pastor uitoefenen in de gezondheids- of welzijnssector, of op een andere manier professioneel bezig zijn met pastoraal in deze sectoren.

De vereniging zal worden bestuurd door een raad van bestuur van in principe 15 leden, waarvan er tien verkozen worden door de leden. De vijf andere bestuurders zijn de bisschop-referendaris, een vertegenwoordiger van het vicarissenoverleg, een vertegenwoordiger van de Unie van Religieuzen in Vlaanderen, iemand het van Academisch Centrum voor Praktische Theologie én een bestuurder met specifiek juridische expertise. De tien gekozen bestuurders moeten als pastor tewerkgesteld zijn in een zorg- of welzijnsvoorziening, of op een andere manier professioneel met pastorale zorg bezig zijn. Er wordt gestreefd naar een goed evenwicht tussen de verschillende sectoren en tussen de verschillende provincies. De voorzitter wordt uit deze tien leden gekozen.

Sinds de goedkeuring van de statuten wordt gewerkt aan de officiële startplechtigheid, die op zaterdag 15 oktober 2011 zal plaatsvinden, met een congres met een feestelijk tintje, en een eerste algemene ledenvergadering.

DIOCESANE SECRETARIATEN

CARITAS ANTWERPEN

De DNGW, de Dienst Navorming voor Gezondheids- en Welzijnsvoorzieningen, is een stafdienst van Caritas Antwerpen en het Bisdom Antwerpen. Op 28 oktober 2010 werd door Caritas Antwerpen een academische zitting georganiseerd in aanwezigheid van mgr. Johan Bonny. Aanleiding was het tienjarig bestaan en de verhuis van deze dienst.

Heroriëntering Caritas Antwerpen en verhuis DNGW

De DNGW is sinds eind december 2009 gehuisvest in het Theologisch Pastoraal Centrum van het Bisdom Antwerpen. De verhuis beantwoordt aan de keuze van het diocesane beleid om de verschillende vormingsdiensten op één plek samen te brengen. Een bijkomende reden waren de veranderingen die binnen Caritas Antwerpen de afgelopen tijd hebben plaatsgevonden. Dit diocesaan Caritassecretariaat was oorspronkelijk gevestigd in de Mutsaardstraat en nadien in de Karel Mirystraat. Het heeft zich doorheen de jaren toegelegd op diverse opdrachten.

Vooreerst het oprichten, beheren en ondersteunen van een aantal vzw's, gericht op specifieke sociale noden. Concreet gaat het hier om de Dienst voor Pleegzorg, CAW de Mare en Euro-Children. Deze diensten blijven voorlopig in de Karel Mirystraat en zullen in de toekomst verder hun eigen weg gaan. Daarnaast heeft Caritas

Antwerpen zich steeds gericht op beleidsondersteuning. De directeur van Caritas had op regelmatige basis overleg met directies van voorzieningen en was lid van een aantal raden van bestuur. De verbonden, aangesloten bij Caritas Vlaanderen, hebben ervoor gekozen om de beleidsondersteuning toe te vertrouwen aan eigen medewerkers. De raad van bestuur van Caritas Antwerpen heeft mede hierdoor de keuze gemaakt om na de benoeming van Bruno Aerts als vicaris geen nieuwe directeur meer aan te duiden. Caritas Antwerpen heeft doorheen haar geschiedenis ook het vrijwilligerswerk ondersteund. Present Antwerpen is mee verhuisd naar het TPC. Ten slotte heeft Caritas Antwerpen - DNGW de afgelopen jaren een sterk aanbod uitgebouwd op het vlak van organisatie-identiteit, ethiek, pastorale en spirituele zorg. Het is die specifieke opdracht die door de DNGW verder zal worden opgenomen.

Nieuw logo en basisfilosofie DNGW

Het vieren van tien jaar DNGW boodt de gelegenheid om de basisfilosofie en de huisstijl van die dienst opnieuw vorm te geven. Concreet ging het om een nieuwe opdrachtverklaring, een nieuwe website (www.inspiratiezorg.be) en een nieuw logo. Het logo heeft een blauwe kleur en bestaat uit drie toetsen die vertrekken vanuit een gemeenschappelijke basis. Het roept het beeld op van opspattend water dat in eenzelfde richting wordt geblazen door de wind.

Het verwijst naar de drie activiteiten van de DNGW: vorming, praktijkbegeleiding en advies. Die activiteiten gebeuren voor drie doelgroepen: pastores, medewerkers en leidinggevenden uit gezondheids- en welzijnsvoorzieningen. Met de kleur en de vorm wordt ook verwezen naar het netwerk waarbinnen de DNGW zich situeert: het Bisdom (Kerk onder stroom), Caritas Vlaanderen, het CCV en de K.U. Leuven.

In de hernieuwde opdrachtverklaring van de DNGW wordt er verwezen naar vier fundamentele waarden: medemenselijkheid, rechtvaardigheid, spiritualiteit en professionaliteit. De DNGW wil de realisatie van deze waarden in gezondheids- en welzijnsvoorzieningen bevorderen. Voorwaarde hiervoor is dat de DNGW er alles aan doet om deze waarden zelf te belichamen. De genoemde waarden staan in een spanningsvolle relatie met elkaar. Pastores, medewerkers en leidinggevenden van zorg- en welzijnsvoorzieningen worden uitgedaagd om zowel medemenselijk als professioneel te handelen. Zij dienen zowel aandacht te hebben voor de dieptedimensie van de zorg als voor de mogelijkheden en beperkingen van de context. Het is een opdracht van de DNGW om professionals in de zorg te sterken in het verantwoord omgaan met deze spanningsverhoudingen.

Uitdagingen

Dhr. Walter Van Wouwe, projectmanager van het Clemensproject van de Redemptoristen in Gent, was de gastspreker tijdens de academische zitting. Hij benadrukte dat het voor de DNGW cruciaal zal zijn om toekomstgericht en klantgericht te werken. Om gericht tegemoet te kunnen komen aan deze uitdagingen, werkt de DNGW tijdens het academiejaar 2010-2011 samen met de Faculteit Toegepaste Economie van de Universiteit van Antwerpen. Dertien studenten handelsingenieur doen bij de DNGW, bij verwante organisaties en bij de doelgroep onderzoek ter verbetering van de klantgerichtheid. De medewerkers van de DNGW kijken met veel nieuwsgierigheid uit naar de resultaten en richten zich met enthousiasme op de toekomst.

CARITAS LIMBURG

Een quasi ontmanteling van het secretariaat

De reeds enkele jaren precaire financiële situatie van het secretariaat en het wegvallen van een substantiële financiering door de caritasinstellingen hebben uiteindelijk geleid tot de ontmanteling van het secretariaat. De vrijwilliger-directeur en de DAC medewerker doen wat ze kunnen, wat zinvol en haalbaar is. De locatie aan het Jeneverplein, eigendom van de VZW Caritas Limburg, staat te koop. In 2010 werd ze zinvol gebruikt als secretariaat voor de Hasseltse Virga Jessefeesten.

Wat nog rest aan secretariaat is verhuisd naar een kleinere locatie in de Tulpinstraat. Op deze plek krijgt aansluiting bij andere diensten en organisaties van het bisdom een concrete vorm.

De werking van Caritas Limburg kende in het verleden drie grote pijlers. Er was de pijler van de coördinatie en logistieke ondersteuning van de Caritasinstellingen. Deze pijler is, vanuit het secretariaat, weggevallen. Dat is jammer omdat op die manier het regelmatige contact met directies van instellingen weggevallen is. Dit werd enigszins ondervangen door de ontmoetingsavond (zie verder).

Er was de pijler van de pastoraal. Deze pijler is integraal overgenomen door het bisdom Hasselt. De inhoud en de kwaliteit van deze dienst is quasi gelijk gebleven. De doelgroep is uitgebreider dan enkel leden van Zorgnet Vlaanderen of van Vlaams Welzijnsverbond.

De financiering van deze pijler wordt nu echter door het bisdom gedragen.

De derde pijler was deze van het vrijwilligerswerk "Present". Deze activiteit wordt verder opgevolgd door de DAC medewerkster (zie verder).

Toch ook nog een nieuwe pijler

Ondanks deze ontmanteling heeft de DAC medewerkster er nog een activiteit bij gekregen: de ondersteuning en promotie op Limburgs vlak van Caritas International.

Reeds enkele jaren voert Caritas International een actie in voorzieningen in Limburg voor haar campagne tegen honger, zo ook in 2010. Het betrof een verkoop van milieuvriendelijke en herbruikbare boodschappentassen.

Naast de campagne werden er 4x per jaar informatiebrochures van Caritas International uitgedeeld in tal van Caritasvoorzieningen. De bedoeling was vooral het maken van nieuwe contacten en het promoten van Caritas International als organisatie in Limburg.

Andere activiteiten waren:

- Wereldmarkt in Landen, met Niger als thema in de kijker voor Caritas International. Een gezellige markt met een 500-tal bezoekers!
- Actie 'Eén miljoen sterren', een sfeervolle happening met meer dan 1000 kaarsjes op het stadsplein in Genk ter ondersteuning van de actie 'Zero Poverty' van Caritas Europa.

Present – ondersteuning van het vrijwilligerswerk

Op het Limburgs diocesaan secretariaat werd er verder eveneens gewerkt aan de ondersteuning en de verdere uitbouw van het vrijwilligerswerk in de verschillende zorginstellingen. In Limburg waren 23 voorzieningen op 35 verschillende locaties aangesloten bij Present Caritas Vrijwilligerswerk. In totaal waren er maar liefst 637 mensen actief als Presentvrijwilliger.

Naast de secretariaatsfunctie, werden er tal van vormings- en ontmoetingsactiviteiten gepland, voorbereid en georganiseerd. Op praktisch alle vieringen voor vrijwilligers en jubilarissen was de ploeg present. Een goed contact met de directies en met de intern en extern verantwoordelijken van het vrijwilligerswerk was precair. Ook het contact met JOKA Limburg werd onderhouden. Er werd aandacht besteed aan het werven van nieuwe vrijwilligers via de Present instapsessies. Promotie en het uitwerken van een jaarplan in samenwerking met de provinciale stuurgroep stonden stevast op het programma.

Ontmoetingsavond directies en beleidsverantwoordelijken in de zorg

Tot slot organiseerde Caritas Limburg op maandag 25 oktober 2010 een diocesane ontmoetingsavond voor beleidsverantwoordelijken in de welzijns- en gezondheidssector. De gelegenheidstoespraak 'Zorg voor welzijn' werd gehouden door Minister Jo Vandeuren, Vlaams Minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. Zijn toespraak werd gevolgd door een ontmoetingsforum en receptie. Een geslaagde avond! 150 genodigden waren aanwezig.

CARITAS OOST-VLAANDEREN

Caritas Oost-Vlaanderen ontplooit activiteiten in verband met de christelijke identiteit van voorzieningen, de pastorale werking en ethiek.

Christelijke Identiteit

Identiteit als belofte: de voorstelling van dit Caritas-Cahier op een vormingsavond werd vervangen door met elk van de ingeschreven voorzieningen apart en rechtstreeks in gesprek te gaan over deze thematiek.

Geïnspireerde zorg in de voetsporen van Sint-Vincentius: naar aanleiding van de 350e verjaardag van het overlijden van Sint-Vincentius a Paulo was er een seminarieavond (20 oktober 2010) voor bestuurders en directieleden over de visie en de aanpak van deze initiatiefrijke man en over hoe deze vandaag nog kunnen inspireren.

Liefde voor het werk in tijden van management: op deze druk bijgewoonde vormingsavond voor bestuurders en directieleden kwam dokter Marc Desmet sj de problematiek uit zijn gelijknamig boek inleiden. De vraagstelling en discussie die er op volgden brachten de worsteling van vele bestuurders en directies met deze uitdaging aan het licht.

Pastoraal

Vergeving en verzoening in pastorale context: prof. Annemie Dillen begeleidde op een interactieve wijze pastores gedurende een ganse intersectoriële vormingsdag (28 januari 2010) rond dit boeiend maar uitdagend thema.

Waarom toch? Omgaan met kwetsbaarheid en lijden: op deze eerste themanamiddag voor pastorale werkers, animatoren, leden van pastorale groepen en vrijwilligers in de pastorale zorg belichtte prof. Johan Van der Vloet de pijnlijke confrontatie van de hedendaagse mens met de lijdenservaring en de antwoorden die mensen vanuit hun geloof daarop proberen te geven. Vanuit het gelijknamige magazine en DVD werden getuigenissen en interviews aangereikt.

Alternatieve pastorale werkvormen in de ouderenzorg: op deze tweede themanamiddag (25 maart 2010) werden met de medewerking van 6 pastores uit de ouderenzorg in vijf boeiende werkwinkels ervaringen over pastorale werkvormen gedeeld door de talrijke rusthuis-animatoren en pastorale werkers en vrijwilligers die waren opgekomen.

Voorbij de dood: op deze derde themanamiddag (27 mei 2010) bracht Joris Polfliet, secretaris van de Interdiocesane Commissie voor Liturgie, een lezing over de kernboodschap van de christelijke uitvaartliturgie. Deze gelovige visie is uitgangspunt en basis voor de concrete richtlijnen over uitvaartliturgie van de Belgische bisschoppen.

Onvermoede schatten. Betekenis en praktijk van sacramenteel handelen in de voorziening. op twee vormingsdagen (2 en 7 december 2010) voor pastorale groepen werd de brochure van de Belgische bisschoppen 'Opnieuw geboren worden' over de sacramenten hertaald naar de wereld van de voorzieningen onder de leiding van Joris Polfliet, secretaris van de Interdiocesane Commissie voor Liturgie, en Jaak Pauwels, ziekenhuispastor.

Vorming medewerkers in de pastoraal

Mogelijkheden en valkuilen van de rapportering: Anne Vandenhoeck ging met de pastores uit de algemene ziekenhuizen op weg in deze problematiek (27 september 2010).

Proviand voor de toekomst: in dit project worden 17 mensen uit de ouderenzorg via een persoonlijk vormingstraject begeleid op weg naar het getuigschrift van pastoraal animator. Deze opleiding begon in september 2009 en loopt verder tot de deelnemers de beoogde doelstellingen hebben bereikt. Elk jaar is er instap mogelijk voor nieuwe kandidaten. In 2010 traden 3 nieuwe deelnemers toe.

Ethiek

Een aantal modules in verband met ethisch zorg verlenen worden door directeur Daniël De Backer op vraag in de voorziening gebracht voor personeelsleden (leidinggevend en/ medewerkers). Drie instellingen tekenden er voor in.

CARITAS WEST-VLAANDEREN

Pastoraal

Binnen het kader van het project "Gelovig Aanwezig Zijn" voor medewerkers uit ziekenhuizen en uit voorzieningen ouderenzorg werden in 2010 drie bijeenkomsten georganiseerd. 'Zingeving als fundamentele uitdaging voor de postmoderne mens' was op 25 februari 2010 het eerste thema van de nieuwe reeks GAZ, met als inleider dr. Dirk De Wachter. Daarna volgden op 4 mei 'Genezingsverhalen uit de bijbel' met Geert Dedecker, en op 25 november 'Zelfdoding en begeleiding nabestaanden' met Denise Hoet.

Voor medewerkers en pastoraal geïnteresseerden uit voorzieningen voor ondersteuning van personen met een handicap loopt het project 'Samen Gelovig op Weg'. Hier waren er vier bijeenkomsten: op 28 januari 2010 rond 'Bijbel en taal. Moeilijk te zeggen, eenvoudig te doen...?', met Geert Dedecker, m.m.v. Filip Vandenberghe, zuster Lieve Gevaert en Heidi Joseph; op 22 april 2010 rond 'Mindfulness en de christelijke spiritualiteit: beiden kunnen zich beroepen op uitstekende adellijken', met Lieven Vanderbrugghen; op 28 oktober 2010 was er 'Tranen drogen traag' met Anne Vandenhoeck en Rita Vergote; en tenslotte op 9 december 2010 'One man came in the name of love', Jan Vandenberghe en Rik Beernaert.

De pastoraal werkenden en kandidaat-pastoraal werkenden uit de voorzieningen ouderenzorg hadden op 18 maart 2010 hun lentevergadering over het thema 'Identiteit van de pastor in een woon- en zorgcentrum', met Barbara Focquaert. Op 19 april 2010 ging een vormingsaanbod door voor pastoraal animatoren met als thema: 'Rol van de pastoraal animator in het ethisch denkproces', met Ilse Van Gorp. Vervolgens stond op 21 en 28 oktober 2010 een bezinningsnamiddag op het programma voor alle geïnteresseerde personeelsleden uit voorzieningen ouderenzorg, met een inleiding van Toon Vandeputte over 'Als broosheid het mens-zijn aantast, dan is het verhaal van die ene mens meer dan een uitnodiging'. En tenslotte was er op 05 oktober 2010 de herfstontmoeting voor aalmoezeniers, pastoraal werkenden en kandidaat pastoraal werkenden met als thema: 'Spiritualiteit van beneden – Anselm Grün', met Dominiek Gheysen.

Daarnaast was er ook een intersectorale vormingsdag voor pastores algemene ziekenhuizen, psychiatrische ziekenhuizen, voorzieningen ouderenzorg en gehandicaptenzorg op 29 april 2010 had als thema: 'Mindfulness en christelijk traditie', met Lieven Vanderbrugghen.

Ontmoetingen en begeleiding: voor de sectoren van de ziekenhuizen en de voorzieningen ouderenzorg waren er ook nog de regionale vergaderingen. Er was de nood om in te gaan op de context van de kerk op dat ogenblik. In het kader van praktijkbegeleiding van pastores was er het verder zetten van de mentoring en de supervisie. In de intervisiegroepen voor pastores was er de oprichting van een nieuwe groep terwijl de bestaande intervisiegroepen door gingen op hun vroegere elan.

De bezinningsavond voor bestuurders en directies in de gezondheids- en welzijnssector vond plaats op 09 december 2010: 'Zingeving als fundamentele uitdaging voor de postmoderne mens' met dr. Dirk De Wachter.

Ethiek

Naar de voorzieningen ouderenzorg werd een ruim aanbod vorming ethiek uitgewerkt.

- Van 07 januari tot en met 3 juni 2010 'Ethiek in de ouderenzorg' met Dr. Luc Anckaert voor leidinggevend en geïnteresseerden uit de voorzieningen ouderenzorg.
- 23 februari 2010 'Wegwijs in het web van wilsverklaringen' met prof. Herman Nys, voor directies, leidinggevend, leden palliatieve stuurgroepen, pastoraal werkenden, palliatief referenten en ethisch refe-

renten.

- 27 mei 2010 'Schriftelijk ethisch euthanasiebeleid in WZC: reflecties vanuit het perspectief van de CRA', met Dr. Joke Lemiengre en dr. Frank Declercq.
- 29 september 2010 opvolgingsnamiddag bij 'Ethiek in de ouderenzorg' met als thema: '(On)gewenste intimiteiten bij ouderen' met Dr. Linus Vanlaere.
- 13 december 2010 'Ethiek als leerproces' met em. prof. L. Bouckaert, KULeuven (eerste deel)

De werkgroep 'Zorg, hulpverlening en ethiek', een samenwerkingsverband van Caritas West-Vlaanderen, het Post Universitair Centrum K.U.Leuven, Campus Kortrijk, en KATHO, departement HIVB, Campus Roeselare organiseerde twee ontmoetingen: op 23 februari 2010 'Wegwijs in het web van wilsverklaringen', met prof. Herman Nys en op 19 oktober 'Prenatale diagnose en selectieve abortus' met dr. Griet Galle en Carlo Loots.

VICARIALE DIENST VOORZIENINGENPASTORAAL EN CARITAS

Het jaar 2010 was het tweede opeenvolgende overgangsjaar in het Vicariaat Vlaams-Brabant en Mechelen (VBM). Het was een jaar waarin het Vicariaat VBM moest functioneren met een grotendeels ontmantelde beleidsstructuur. In weerwil van deze omstandigheid heeft de Vicariale Dienst Voorzieningenpastoraal en Caritas (VDVC) zijn opdracht waargemaakt.

Marcel De Pauw msc, assistent bij het vicariale beleid, fungeerde als dienstdoende beleidsverantwoordelijke. Gunter Schollaert is coördinator ziekenhuispastoraat, Ilse Craps coördinator pastoraal ouderenzorg en gehandicaptenzorg.

Ziekenhuispastoraal

Het Bureau Ziekenhuispastoraat (BZP) vergaderde als naar gewoonte maandelijks. Het BZP is samengesteld uit verkozen vertegenwoordigers van alle geledingen van het ziekenhuispastoraat. Ook de Ronde van Brabant - het formele vicariaal bezoek aan alle ziekenhuizen met pastorale dienst - kende zijn gangbare verloop, en ook de organisatie van groepssupervisie voor beginnende pastores en de organisatie van individuele supervisie voor specialisatiestage en voor introductiestage van nieuwe pastores had plaats.

De lentesessie voor pastores in de Algemene Ziekenhuizen had op 22 april 2010 plaats in Notre Dame à la Rose (de kloosterkliniek) te Lessen. Voor de pastores in de geestelijke gezondheidszorg had de lentesessie plaats op 30 april 2010 rond zingeving en geloof op de afdeling 'angst en depressie'. Voor alle ziekenhuispastores in VBM had de Algemene Vergadering plaats op 28 mei 2010. Naast kennisgeving met Mgr. J. De Kesel was er de uiteenzetting door vicaris Luk De Geest, voorzitter van Caritas Vlaanderen, over de recente evoluties in Caritas Vlaanderen. De herfstsessie op 21 oktober 2010 was gebouwd rond een lezing door prof. P. Moyaert over "Christelijke naastenliefde en barmhartigheid".

Inhoudelijk werd veel aandacht besteed aan de 'Beroepsvereniging voor pastores in de zorg en welzijnssector'. In drie vergaderingen werd over dat onderwerp van gedachten gewisseld met de pastores uit VBM. Er werd een overwogen bijdrage geleverd aan de statuten van de beroepsvereniging en in functie van deze nieuwe realiteit werden voorstellen tot aanpassing van de statuten van het BZP geformuleerd.

Ook de problematiek van het behoud van mandaten voor ziekenhuispastores in ziekenhuizen kwam ter sprake in functie van de vaststelling dat mandaten die vrijkomen niet worden opgevuld of worden overgelaten aan niet-theologisch geschoolde medewerkers.

Tenslotte werden ook aanzetten gegeven voor een grondige gedachtewisseling rond de spanning tussen persoonlijk geweten en pastorale taak of burgerlijk recht versus kerkelijk recht. Er werd stil gestaan bij de vraag: blijft het BZP een kerkelijk beleidsorgaan of wordt het een adviesorgaan? En ook de procedure bij aanwerving

(Vademecum BZP) werd herbekeken en verfijnd.

Pastoraal Ouderenzorg

De stuurgroep rusthuispastores (SRP) kwam samen in de maanden februari, juni, oktober en november 2010. Zoals het de laatste jaren gebruikelijk was, werden intervisiesessies voor pastores georganiseerd. De algemene vergadering voor rusthuispastores vond plaats op 23 september 2010. Dr. Marc Desmet sj handelde over ethische problemen bij het levenseinde en mevr. Mieke Polfiet sprak over palliatieve zorg bij hoogbejaarde personen met dementie.

In de loop van het jaar werd een nieuw orgaan in het leven geroepen: de Adviesgroep voor Pastoraal Beleid in de Residentiële Ouderenzorg (APBRO). Deze groep bestaat uit directies, verantwoordelijken en leden van de raad van bestuur van woonzorgcentra.

Ook de bezoeken aan directies, pastores en aan Brandpunt Ouderenzorg Vlaams- Brabant evenals de zorg voor de vernieuwing van de kerkelijke mandaten met bijhorende (her)benoemingsgesprekken behoorden tot het activiteitenpakket van het afgelopen jaar.

Verder werd dit jaar inhoudelijk vooral gekenmerkt door de realisatie van de groeimap: *Zorg als ontmoeting, relatie en eerbied*. Deze map kwam tot stand dank zij de inzet van Ilse Craps en de medewerking van alle vicariale organen uit de pastorale ouderenzorg. De map is bedoeld om in de zorgvoorzieningen te werken rond de identiteit van bewoners, van de medewerkers en van de zorgvoorziening als zodanig.

Pastoraal Gehandicaptenzorg

Het was vooral een jaar van bezinning zowel over de organisatorische aspecten als inhoudelijke elementen van de pastorale gehandicaptenzorg. Inhoudelijk werd sterk meegedacht rond de reeds genoemde groeimap *Zorg als ontmoeting, relatie en eerbied*.

UNIVERSELE CARITASOPDRACHT

De 'Universele Caritaswerking' vormt een centraal werkveld voor Caritas Vlaanderen. Het geeft gestalte aan onze verbondenheid met het nationale en internationale Caritasnetwerk, dat in 165 landen vertegenwoordigd is. De internationale dimensie van het netwerk is van groot belang: het is een prikkel om de eigen activiteiten steeds weer binnen een mondiale dimensie te kaderen; het geeft kansen tot leren uit de ervaringen elders; het biedt kansen tot delen van eigen kennis en verworvenheden met andere regio's in Europa en de wereld.

VERBONDENHEID MET CARITAS WERELDWIJD

JAARVERGADERING EN ARMOEDECONGRES IN MADRID

Caritas Vlaanderen maakt via **Caritas Belgica** deel uit van **Caritas Internationalis** en **Caritas Europa**. In 2010 vond de Algemene Jaarvergadering van Caritas Europa plaats in Spanje, in de schaduw van het Escorial nabij Madrid. Tijdens het statutaire gedeelte van de vergadering moest ook de Raad van Bestuur hernieuwd worden. Caritas Belgica zal tijdens de volgende periode van vier jaar, die ingaat vanaf het einde van de Algemene Vergadering van Caritas Internationalis in Rome in mei 2011, deel uitmaken van de Board van Caritas Europa. Patrick De Bucquois zal het mandaat voor Belgica invullen. Erny Gillen werd bevestigd als voorzitter; Jorge Nuño Mayer werd met ingang van 1 oktober 2010 benoemd tot secretaris-generaal, in opvolging van Marius Wanders, die de organisatie leidde in de periode 2002-2010.

Zowel de algemene vergadering als het congres dat aansluitend en in samenwerking met Caritas Spanje werd georganiseerd, stonden in het teken van het Europese Jaar voor de bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, en van de 'Zero Poverty'-campagne die de Europese Caritas-organisaties in dat verband gedurende het ganse jaar 2010 organiseerden. Op het einde van het Congres werden een aantal resoluties aangenomen, die werden voorgelegd aan de Europese Commissie en aan het Spaanse Voorzitterschap.

Uitgangspunt blijft dat we armoede en uitsluiting een schandaal vinden. Er is dringend nood aan een nieuwe cultuur van solidariteit en samengedragen verantwoordelijkheid waarbij sociale rechtvaardigheid en armoedebestrijding even hoog in het vaandel geschreven staan, als individuele rechten. Armoede is een meerdimensioneel gegeven, en dus moet ook armoedebestrijding evenzeer de niet-materiële vormen van armoede in het vizier nemen. We denken daarbij dan vooral ook aan empowerment van de armen, en van het verhogen van de sociale participatie.

SOCIAL POLICY COMMISSION

Caritas Vlaanderen speelt binnen Caritas Europa ook een eigen rol in de Social Policy Commission en haar substructuren, in overleg met onze zusterorganisatie Caritas en communauté francophone et germanophone. De activiteiten in het kader van de Zero Poverty-campagne stonden centraal in de werking van de Social Policy Commission in 2010 (cf. infra).

Daarnaast worden ook de andere evoluties op het vlak van sociaal beleid van de Europese Commissie opgevolgd, met name wat betreft de strategische beleidsnota 'Europe 2020'. D. Verhoeven vertegenwoordigt Caritas Europa als lid van het European Union Health Policy Forum, een overlegplatform onder het DG Health and Consumer Protection van de Europese Commissie. Hierover vond ook overleg plaats met COMECE en

met de Pontificale Raad voor Gezondheidspastoraal.

Binnen het kaderprogramma van het INCLUSION-project werd in 2010, met steun van de Europese Commissie, verder gewerkt met de werkgroep 'The Future of the Welfare State', waarin verschillende sociale tradities uit Europa vertegenwoordigd zijn. Streefdoel is om een document klaar te hebben tegen het einde van het jaar 2011.

SUMMER UNIVERSITY

In 2010 vond tenslotte ook de derde editie van de Summer University plaats in Leuven. Caritas Vlaanderen was mee betrokken bij de inhoudelijke uitwerking van het programma, dat eveneens in het teken stond van het Europees Jaar voor de Bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting, en in het bijzonder op 'active inclusion and inclusion into the labour market'. Ook de analyse van de 'Europe 2020 Strategy' stond hoog op de agenda. Professor Ides Nicaise van het HIVA zorgde voor de inhoudelijke uittekening van het programma. In het kader van het Belgische voorzitterschap van de Europese Unie, was ook een ontmoeting met Minister van Buitenlandse Zaken Steven Vanackere voorzien.

Naast een theoretische invalshoek was er eveneens een praktisch luik – het Agora-atelier - waarbij de deelnemers in drie groepen verdeeld werden om de krachtlijnen van een eigen project uit te werken rond vrijwilligerswerk – het thema van het Europees Jaar 2011. De oefening leverde alvast heel wat input op voor de werkgroep in verband met vrijwilligerswerk die later op het jaar binnen Caritas Europa gestalte zal krijgen.

De ontmoeting tussen Caritas-medewerkers uit verschillende landen van Europa was bovendien heel verrijkend, zowel om de verschillende werkingen van Caritas te leren kennen - elk land heeft zijn eigenheid - als voor de uitwisseling over concrete werksituaties en projecten.

SAMENWERKING EUROPESE ZUSTERORGANISATIES

De samenwerking op projectbasis met andere Europese Caritasorganisaties werd in 2010 voortgezet.

Caritas Slovakije

Met *Caritas Slovakije* was sinds oktober 2009 de draad van de samenwerking rond ouderenzorg terug opgenomen. Een halftijdse medewerkster, Maria Kolkova, werkte sinds eind oktober 2009 aan de uitbouw van een lokale werking rond ouderenzorg. Het is de bedoeling van het samenwerkingsproject om de verschillende actoren in de ouderensector in Slovakije samen te brengen teneinde een gemeenschappelijke politieke actie op te zetten, en een samenwerkingsplatform uit te bouwen waarbij de leden elkaar wederzijds ondersteunen en gezamenlijke projecten van organisatie-ontwikkeling en kwaliteitsverbetering uitwerken.

In een eerste fase werd echter voornamelijk op het politieke werk gefocust. De wetgeving die recent gestemd was, had immers desastreuze gevolgen voor het vrije initiatief in Slovakije. In samenwerking met een breder social profit-verband, waar ook nog andere sectoren van deel uitmaken, werd enkele weken voor de nationale verkiezingen van juni 2010 in Bratislava een Conferentie georganiseerd waar de financiering van de sector en de politieke gelijkberechtiging hoog op de agenda stonden. Ludo Timmermans, directeur van het Woon- en Zorgcentrum Sint Vincentius uit Deinze was er één van de sprekers. Uiteindelijk leidde een klacht bij het constitutioneel hof tot een verbreking van een aantal cruciale artikelen van de wet. De klacht werd ingeleid door een parlamentslid, Monika Gibalova, die in 2004 deel uitmaakte van een Slovaakse delegatie die gedurende een week kwam kennismaken met de sector van de ouderenzorg in Vlaanderen.

Na de verkiezingen, die een andere coalitie aan de macht brachten, werd de focus verlegd, en willen we opnieuw meer de nadruk leggen op het uitbouwen van structuren en werkvormen. Mevrouw Kolkova verliet Caritas Slovaĳie en werd voor het project vervangen door Jozef Zuffa. Mark Smout volgt als vrijwilliger dit project op.

Caritas Bosnia i Herzegovina

Op de valreep van 2009 kregen we de bevestiging van de goedkeuring van het project, dat we samen met *Caritas Bosnia i Herzegovina* indienden bij de Vlaamse Administratie, om in de komende drie jaar werk te maken van de ondersteuning van Palliatieve Zorg in het land.

Eind april 2010 vond een eerste trainingsseminarie plaats in Sarajevo, waarbij vanuit verschillende invalshoeken thema's werden aangebracht: Marijke Vervaeck vanuit de Palliatieve Thuiszorg, Daisy Van Neste en Ludo Timmermans vanuit de ouderenzorg, Lilliane Krokaert voor het vrijwilligerswerk en Koen Joly vanuit Voca. De bedoeling van deze sessie was een kleine groep van lokale trainers op te leiden, die dan op hun beurt de opgedane kennis moeten doorgeven aan verpleegkundigen en verzorgenden op het terrein.

Op de bijeenkomst in Sarajevo volgde eind september een tegenbezoek van de Bosnische kerngroep aan Vlaanderen. Na deze tweede trainingsronde, volgde een eerste reeks van tien sessies, verspreid over gans Bosnië en Herzegovina, waarbij in totaal meer dan 150 mensen op het terrein bereikt werden, beduidend meer dan de 100 die we hadden vooropgesteld.

Ludo Timmermans (WZC Sint Vincentius Deinze) en Paul Merlevede (AZ Groeninge Kortrijk) volgen hier het project op, de financiering komt grotendeels van de Vlaamse overheid. Ook in Sarajevo wordt een halftijdse medewerkster, Gorana Lovric, op het project geïmputeerd.

EY2010 - CAMPAGNE ZERO POVERTY

2010 - EUROPEES JAAR VAN DE BESTRIJDING VAN ARMOEDE EN SOCIALE UITSLUITING

Op 21 januari 2010 gaf de Europese Commissie het startschot voor het Europees Jaar van de Bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting, met als slogan: 'Stop Poverty – Act Now'. Volgens cijfers van Eurostat leeft 17% van de Europeanen (ongeveer 80 miljoen mensen!) onder de armoedegrens, met verstrekkende gevolgen op het gebied van tewerkstelling, opleiding, huisvesting en gezondheid. Door de toenemende werkloosheid en sociale malaise moet armoede als een van de meest dringende problemen op de agenda van de Europese beleidsmakers gezet worden.

CARITAS EUROPA-CAMPAGNE ZERO POVERTY

Caritas Europa engageerde zich actief mee te werken aan EY 2010 en lanceerde op 27 januari 2010, in het Europees Parlement in Brussel, zijn campagne 'Zero Poverty – Act Now'. Caritas Europa zette voluit in op 'Zero Poverty', omdat armoede een schande is en omdat niemand in armoede zou mogen leven in een wereld die rijker is dan ooit tevoren. Wij dragen, als samenleving, de verantwoordelijkheid om actie te ondernemen en om armoede te bestrijden, niet enkel vanuit morele overwegingen, maar ook om een betere, meer veilige en gelukkige samenleving te bouwen. Dat 1 op 5 kinderen, 1 op 4 ouderen en ongeveer 1 op 6 mensen gemiddeld in armoede leven, is iets dat ons allen aanbelangt.

In haar openingswoord wees Elisabeth Schroedter, MEP en vice-voorzitter van het departement Tewerkstelling, Sociale Zaken en Gelijke Kansen, op het belang van inclusie, het wegwerken van alle hindernissen die armen, minderheden, gehandicapten remmen in hun ontplooiing. Zij herinnerde eraan dat armoede veelal van generatie tot generatie over-geërfd wordt en dat het doorbreken van die keten om nieuwe en creatieve oplossingen vraagt. In die optiek zou een gegarandeerd minimum basisinkomen een goed begin zijn.

Erny Gillen, voorzitter van Caritas Europa, deed een oproep tot de aanwezigen 'om de ogen te openen en naar de armoede te kijken, de oren te openen en te luisteren naar de stem van de armen, het hart te openen en de armen te ontmoeten, en de geest te openen en te begrijpen dat we allemaal mensen zijn'. Hij hield een krachtig pleidooi voor het voorkomen van armoede in plaats van het bestrijden van armoede. Investeren in mensen is de beste aanpak om armoede uit te roeien.

Het Armoederapport: voorkomen is beter dan genezen

Ter gelegenheid van de lancering van de campagne 'Zero Poverty – Act Now' werd het nieuwe armoederapport van Caritas Europa, 'Poverty Among Us', voorgesteld. Het document gaat uit van een totaal nieuwe benadering van armoede, waarbij de persoon centraal staat. Het geeft een aantal vernieuwende aanbevelingen mee om armoede in kaart te brengen, en om armoede aan te pakken.

Het armoederapport is opgevat in twee delen: een analytische benadering van wat armoede is, hoe armoede werkt en welke factoren tot armoede leiden. Deze analytische benadering is in Nederlandse vertaling verkrijgbaar in de reeks Caritas Cahiers (nr. 10) (zie ook de rubriek Publicaties in dit jaarverslag). Het tweede deel is een empirische benadering: getuigenissen vanuit de vele Caritas-geledingen in Europa, met ook ervaringen van mensen die in armoede leven. Deze getuigenissen vormen de link naar de – vaak schrijnende – realiteit van armoede en sociale uitsluiting. Om écht te begrijpen wat armoede is en maatregelen te kunnen uitwerken om armoede en sociale uitsluiting tegen te gaan, is het belangrijk dat daar ons startpunt ligt: met

volle aandacht luisteren naar de ervaringsverhalen van mensen waarvoor armoede en sociale uitsluiting een dagelijkse realiteit is.

De petitie: een eensgezind standpunt tegen armoede

Een centraal actiepunt in de 'Zero Poverty' campagne van Caritas Europa was de 'Petition Against Poverty', een oproep aan de Europese lidstaten om de armoede uit te roeien en hiervoor vier stappen te zetten, met name:

- de kinderarmoede uitroeien, door toelagen te voorzien voor elk kind in Europa, onafgezien het statuut van hun ouders
- een minimum aan sociale bescherming garanderen voor iedereen
- zorgen voor voldoende gezondheids- en welzijnsvoorzieningen
- werk maken van goede jobs met een menswaardig loon.

Meer dan de bijna 200.000 handtekeningen die ingezameld werden, was de petitie een actie-instrument dat toeliet om het gesprek aan te gaan met groepen en partijen, op bijeenkomsten en pleinen.

CARITAS IN BELGIË EN DE ZERO POVERTY CAMPAGNE

Ook Caritas Vlaanderen engageerde zich hierrond op het terrein, samen met de andere Caritasorganisaties in België. We zetten een affichecampagne op rond 'Zero Poverty – ook uw stem telt' in de voorzieningen en de parochies, en we zochten ook het terrein op, op Couleur Café en de Gentse Feesten.

Zero Poverty op Couleur Café - 25, 26 & 27 juni 2010, Turn & Taxis, Brussel

Couleur Café anno 2010 is een kosmopolitisch festival, verrassend en veelzijdig. Sinds de start in 1990 werd het festival uitgebreid met muziekgenres uit de hele wereld, dans-workshops, freestyle- en graffitikunst, performances, maar ook met een Solidarity Village met ruimte voor sociale vzw's en ngo's.

De 21ste editie op 25, 26 en 27 juni 2010 verwelkomde op de Turn & Taxis site in Brussel 76.000 festivalgangers in drie dagen. Ook Caritas was van de partij in de Solidarity Village dat dit jaar het thema van het Europees Jaar overnam – de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting – en dus het perfecte kader bood voor de campagne van Caritas Europa 'Zero Poverty – Act Now'.

Meer dan 20 vrijwilligers van Caritas Vlaanderen, Caritas International, Present en Caritas Europa vroegen de bezoekers van de Solidarity Village de petitie te ondertekenen, beantwoordden de vragen van de geïnteresseerden, en deelden pins en infokaartjes uit. Blikvanger op de stand was de 'barometer' waarop de ondertekenaars van de petitie met een gekleurde strip de evolutie van het aantal handtekeningen konden weergeven. Ook aan de jeugdige festivalgangers werd gedacht met een eigen wand waar ze hun 'handtekening' konden zetten door de omtrek van hun hand te tekenen en van hun naam te voorzien én met een knutselatelier waar ze met gerecycleerd materiaal (restjes papier, kartonnen rolletjes, lintjes, restjes stof, kurken, plastic flessendopjes, ... aan de slag konden. En met succes!

Zero Poverty op de Gentse feesten, 17 – 16 juli 2010, St. Jacob, Gent

Na meer dan 160 jaar zijn de Gentse Feesten uitgegroeid tot één van de beste festivals in Europa. De Gentse Feesten kan zowel als een stadsfestival, een cultureel evenement en een groot volksfeest beschouwd worden.

De Gentse Feesten zijn sinds hun ontstaan in 1843 gratis, wat naast de diversiteit ervoor zorgt dat de lage drempel behouden blijft. De voorbije jaren steeg het aantal bezoekers sterk, in amper vier jaar tijd van 1,2 miljoen naar +/- 1,7 miljoen, met een gemiddelde van meer dan 100.000 bezoekers per dag.

Samen met een aantal andere organisaties van het Netwerk Rechtvaardigheid en Vrede kregen we de kans om gedurende de Gentse Feesten een infostand op te zetten in St. Jacob. Een gelegenheid om ook in Gent aandacht te vragen voor de campagne van Caritas Europa 'Zero Poverty – Act Now' en standpunt in te nemen tegen armoede en sociale uitsluiting in Europa.

L'Europe de l'Homme, Cluny, 1 – 4 oktober 2010

Caritas Vlaanderen nam samen met Caritas International deel aan het evenement 'L' Europe de l'Homme / People's Europe' dat van 1 tot 4 oktober 2010 plaatsvond in Cluny, traditioneel snijpunt op het vlak van gastvrijheid en aandacht voor mensen in nood, en dat één van de zwaartepunten was van de activiteiten van de verschillende Europese Caritas-sen. Het evenement werd georganiseerd door Secours Catholique (Caritas France) en Caritas Europa.

De 800 aanwezigen, afkomstig uit alle streken van Frankrijk maar ook uit een 20-tal Euro-pese landen, vertegenwoordigers van het Caritas-netwerk, van overheidsinstanties en van het middenveld, beroepskrachten zowel als vrijwilligers, of mensen die hun 'expertise' op het vlak van armoede mee brachten, wilden die boodschap van Cluny verder uitdragen in de 21ste eeuw, vertrekkend vanuit de basis en doorstromend tot op het Europese niveau.

Op zaterdag 2 oktober werd in een 10-tal werkgroepen gedebatteerd over de te nemen maatregelen in de strijd tegen armoede en sociale uitsluiting in Europa, vertrekkend van vier kwetsbare groepen: migranten, roma en mensen zonder vaste verblijfplaats, daklozen en mensen die in armoede leven in agrarische gebieden.

Hieruit werden conclusies en aanbevelingen geformuleerd die op maandag 4 oktober, door een delegatie van deelnemers, werden voorgesteld aan de Raad van Europa, en de directies-generaal 'Mensenrechten en Juridische Zaken' en 'Sociale samenhang' in Straatsburg.

BEZOEK OSCAR KARDINAAL RODRIGUEZ MARADIAGA

Een belangrijk en beklarend hoogtepunt in 2010 was het bezoek van kardinaal Maradiaga, voorzitter van Caritas Internationalis, aan de Caritasorganisaties in België op 13 en 14 oktober. Kardinaal Maradiaga is een overtuigde verdediger van de rechten van de mens en laat geregeld zijn stem horen in de mondiale strijd tegen de armoede, wat hem regelmatig op doodsbedreigingen komt te staan.

Na een ontvangst bij de Nuntius op woensdagavond, volgde op donderdagochtend een bezoek aan de lokalen van Caritas Europa, en vervolgens een ontvangst bij achtereenvolgens Europees Voorzitter Herman Van Rompuy en premier Yves Leterme. Tijdens deze ontmoetingen bracht de kardinaal de politieke voorstellen over van de Europese Caritasorganisaties in het kader van de 'Zero Poverty' campagne, en onderlijnde tevens de noodzaak dat de Europese Unie internationaal een voortrekkersrol zou vervullen bij het nastreven van de millenniumdoelstellingen en bij de wereldwijde strijd tegen de armoede.

Na de middag bezocht de kardinaal de lokalen in de Liefdadigheidstraat, waarbij hij de medewerkers ontmoette en tevens de nieuwe locatie van Caritas Vlaanderen, Caritas en Belgique Francophone et Germanophone en Present inzegende.

In de latere namiddag volgde dan een academische zitting in aanwezigheid van Prinses Astrid, waarbij de kardinaal een lezing hield over 'Rechtvaardigheid en Armoede'.

Tenslotte overhandigde kardinaal Maradiaga nog de prijs van de Caritas International – Deckers Stichting ter waarde van 75.000 € aan het Opvangcentrum voor Iraakse vluchtelingen St Vartan uit Aleppo, Syrië.

De tekst van de lezing van kardinaal Maradiaga vindt u als bijlage achteraan in dit jaarverslag afgedrukt.

doe iets

verlies geen tijd die al verloren is
en schil een appel, teken een venster
messcherp in het huis van je woorden

kijk en vind jezelf waar je met de vinger
wijst, de bomen, de wind, de vogels
boven het landschap van glas, jij bent het

die de seizoenen aan en uittrekt
zet het venster open en laat alles
toe, dichter dan je voor waar kan

houden, snijd je aan de beweging
van de zon, de sneeuw die valt en
verdwijnt, de grond die voor je voeten

openbreekt en bloemen uitspuwt, de egel
die zich opmaakt voor de winterslaap
onder de kale takken van je ribben

en kijk naar de plek die je
geworden bent, gooi de steen
in je gedachten en gom alles weg

wat dan overblijft

Jan Geerts (1972) woont in Borgerhout, is dichter en schrijfdocent bij Jeugd en Poëzie en aan de Antwerpse Schrijversacademie. Hij publiceerde 3 dichtbundels bij Uitgeverij P: "Tijdverdriet en andere seizoenen" (2004), "Een volle maan met onze handen ernaast" (2005) en "De n van iemand" (2008).

PUBLICATIES

CARITAS NIEUWSBRIEF

De 'Caritas Nieuwsbrief', een publicatie van Caritas Vlaanderen vzw, verschijnt zes maal per jaar en heeft een oplage van 2.300 exemplaren. Deze Nieuwsbrief wordt onder meer toegestuurd aan beheerders en verantwoordelijken van de bij de Caritasverbonden en -diensten aangesloten voorzieningen.

Jaargang 2010 is de eerste volledige jaargang in een nieuwe, frisse en hedendaagse stijl. De inhoudelijke invulling van de Caritas Nieuwsbrief is afgestemd op de werking van Caritas Vlaanderen na de herstructurering van eind 2009, en focust op vijf belangrijke thema's en werkerterreinen.

- **'Fundamenten'** diept de velden spiritualiteit en identiteit uit; en gaat in op de basisopdracht van Caritas Vlaanderen.
- **'Gezondheid en Welzijn'** biedt een forum aan het ruime veld van gezondheids- en welzijnswerk met een waaier van informatie over beleid, onderzoekswerk, professionalisering en vorming.
- **'Solidariteit'** focust op meer operationele facetten van de Caritaswerking. Naast actuele informatie rond noodhulp bij rampen, campagnes, projecten, acties, willen we in de Caritas Nieuwsbrief ook het terrein 'armoede en sociale uitsluiting' – zowel nationaal (Caritas Hulpbetoon) als internationaal (Caritas International) – vanuit verschillende invalshoeken aan bod laten komen. Ook het vrijwilligerswerk komt in dit werkveld ruim aan bod.
- **'Kerk en Samenleving'** maakt de brug naar het bredere kerkelijke veld en naar de vertaling van de Caritasgedachte naar de bredere kerkgemeenschap. Ook de diocesane werking en inbedding van Caritas krijgt hier een plaats.
- **'Caritas Wereldwijd'** kijkt over de grenzen en biedt een blik op de werking van de Caritasgeledingen op Europees vlak (Caritas Europa) en op wereldvlak (Caritas Internationalis).

En dan zijn er ook de rubrieken 'Vers van het VELD' en 'VERS van het veld', respectievelijk een ludieke knipoog en een stukje versgeplukte poëzie van onze huisdichter Jan Geerts.

De Caritas Nieuwsbrief wil zoals voorheen een forum bieden aan organisaties en initiatieven die aansluiten bij haar brede werkveld: Broederlijk Delen, Welzijnszorg, Kerkwerk Multi-cultureel Samenleven, projecten van de Koning Boudewijnstichting, vormings-initiatieven, studiedagen, nieuwe publicaties.

Elke editie bevat bovendien een i-flash, de katern van de arbeidsgeneeskundige dienst IDEWE.

Intekenen op de Caritas Nieuwsbrief is gratis en kan via www.caritas.be.

PASTORALE PERSPECTIEVEN

Pastorale Perspectieven nr. 146: 'Interlevensbeschouwelijke samenwerking? Reflecties vanuit een dienst levensbeschouwelijke zorg'

In het Vlaamse publieke debat valt regelmatig de term 'actief pluralisme'. De pleitbezorgers hiervan geloven dat de erkende levensbeschouwingen een maatschappelijke functie te vervullen hebben. Zij stellen vragen bij het streven naar levensbeschouwelijke neutraliteit. Het belang van religieuze en vrijzinnige overtuigingen reikt volgens hen verder dan de privésfeer. Zij verdedigen dat het voeren van een interlevensbeschouwelijke dialoog in de politiek, het verenigingsleven, de culturele sector, de media, de zorgsector en het onderwijs noodzakelijk is. Een dergelijke dialoog kan immers bijdragen tot de humanisering van de diverse gele-dingen in de samenleving. In het maartnummer van de Pastorale Perspectieven gaan we dieper in op deze thematiek. Hendrik Hoet geeft ons eerst een Bijbelse visie op interlevens-beschouwelijke samenwerking. Daarna lieten we een katholieke en een protestantse pastor aan het woord – Jan Michels en Petra Schipper – die elk vanuit hun perspectief de beoogde samenwerking benaderen. Ton Jorna vult deze diptiek aan vanuit het vrijzinnig humanisme.

Pastorale Perspectieven nr. 147: 'Humanisering in de zorg'

In de maand maart namen een 25-tal Vlaamse pastores deel aan het internationaal congres over 'humanisering in de zorg'. Een eerste neerslag en reflectie vindt u in het juni-nummer van Pastorale Perspectieven. Ren Lantman geeft eerst enkele indrukken van de Nederlandse delegatie van geestelijk verzorgers. Hieruit blijkt al dat de wisselwerking met de Vlaamse deelnemers een heel verrijkende ervaring geweest is, voor alle partijen. Hilde Van der motte, pastor in het AZ te Diest, biedt met haar bijdrage een inkijk in hoe het thema van de conferentie 'nagewerkt' heeft in haar eigen handelen als pastor. Het artikel van Anne Vandenhoeck is een weergave van haar inbreng op het congres, waar ze gevraagd was de Vlaamse situatie toe te lichten aan het publiek. Daarna volgen nog een interview met Marc Desmet naar aanleiding van zijn boek over liefde voor het werk in tijden van management; een artikel van Rob Devos over Foucault, een theologische bijdrage van Annemie Dillen over pastorale zorg in het licht van het Rijk Gods. Tot slot presenteert René P.M. van Doremaelen de verklaring die de deelnemers aan de conferentie opgesteld hebben.

Pastorale Perspectieven nr. 148: 'Voor alle duidelijkheid. Deontologie van de pastor' (september 2010).

In het septembernummer van de Pastorale Perspectieven wordt gefocust op de deontologie van de pastor. Filip Zutterman (hoofdpastor in het Imeldaziekenhuis in Bonheiden) was bereid de themaredactie op zich te nemen. Het vertrekpunt voor de reflectie werd gezocht in het werk van Alphonse Borrás, de waalse kerkjurist en vicaris-generaal van het bisdom Luik. Borrás stelde een lijst van 'tien geboden voor kerkwerk' op. We

vroegen pastores uit verschillende sectoren om hierop te reageren. In welke mate en mits welke aanpassingen kunnen deze geboden relevant zijn voor het werk van een pastor uit de gezondheids- of welzijnssector? Daarna denkt Hans Schilderman in zijn artikel verder na over de specifieke professionaliteit die verbonden is aan het beroep van geestelijk verzorger. Jacques Schenderling gaat dieper in op het thema van het beroepsgeheim van de pastor, en op de spanning tussen geheimhouding en informatiedeling die het samenwerken met collega's typeert. Hierop aansluitend pleit Axel Liégeois voor het voorwaardelijk gedeeld beroepsgeheim van de pastor. Het themanummer wordt afgesloten door Bert Vanderhaegen, die een kritische bespreking geeft van het boek van L.-L. Christians, *La déontologie des Ministères Ecclesiaux*.

Het extra artikel dat in dit nummer opgenomen is, gaat over de Vlaamse beroepsvereniging voor katholieke pastores, die op dit moment in oprichting is. Catherine De Ryck heeft in het kader van haar masterthesis een analyse gemaakt van de wenselijkheid en de haalbaarheid van een beroepsvereniging voor pastores in Vlaanderen. De resultaten presenteert ze in dit artikel.

Pastorale Perspectieven nr. 149:

'Om de lieve vrede. Constructief omgaan met conflicten' (december 2010)

In dit nummer richten we ons in het bijzonder op een vorm van conflictoplossing die zich vandaag sterk maakt in de maatschappij als een gunstige weg om het maximale profijt uit verzurende conflicten te halen, namelijk 'mediation' of bemiddeling. Themaredacteur Claude Vandevorde (zorgmanager dienst patiëntenbegeleiding in het AZ Groeninge te Kortrijk) stelde een rijkgevuuld nummer samen, waarin hij zelf het openingsartikel voor zijn rekening neemt. De lijst met eye-openers die in dit artikel te vinden is, getuigt van een scherp inzicht in de werking van conflicten. Daarna lichten Diana Evers en Eric Lancksweerd toe wat bemiddeling is en welke fases erin onderscheiden kunnen worden. Ze staan ook stil bij enkele kenmerken van de bemiddelaar. Silvia Prins ontwikkelt een gelijkaardig discours maar dan vanuit organisatiekundig perspectief. Op die manier worden conflicten niet alleen gezien als groeikansen in intermenselijke relaties, maar ook als kansen om als een organisatie sterker te worden. De afsluiter van dit themagedeelte komt van Hans Jonker, die een concrete casus bespreekt. Hoewel het gaat over een conflict in de gemeente, zijn heel wat van de aspecten die Jonker aanraakt, herkenbaar in de context van de zorgvoorziening.

Dit nummer bevat naast het themadeel ook nog een bijdrage van Koen De Fruyt. Hij beschrijft welk effect de gebeurtenissen van de afgelopen maanden in de kerk op hem hebben, als mens, als gelovige, als pastor, als theoloog.

Een abonnement op 'Pastorale Perspectieven' kost 30 €.

Abonneren kan via de website of rechtstreeks bij Regine De Bruycker: tel. 02/608.00.74 of e-mail regine.debruycker@caritas.be.

CARITAS CAHIERS

In 2010 verscheen één Caritas Cahier: 'Armoede onder ons'.

Armoede onder ons

Armoede herkennen in onze samenleving vandaag. Een analytische benadering

Op 21 januari 2010 lanceerde de Europese Commissie het 'Europees Jaar voor de Bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting', met als slogan 'Stop Armoede Nu' (Stop Poverty Now).

In Europa – zoals elders wereldwijd – zijn honderduizenden Caritasmedewerkers en vrijwilligers dagelijks in de weer om mensen bij te staan en een boodschap van hoop te brengen. Met 'Zero Poverty – Act Now' zette Caritas Europa mee de schouders onder het Europees Jaar voor de Bestrijding van Armoede en Sociale Uitsluiting'. De campagne van Caritas Europa liep parallel in alle 44 vertegenwoordigde landen, van Portugal tot Oekraïne, van Finland tot Malta. Het startsein voor 'Zero Poverty – Act Now!' werd gegeven op 27 januari 2010 in het Europees Parlement.

De bedoeling van de 'Zero Poverty'-campagne was mannen en vrouwen, jongeren en kinderen op te roepen tot een daadwerkelijk engagement voor mensen in nood, en tot appel aan regeringen en politieke verantwoordelijken, met de boodschap dat niemand in armoede zou mogen leven. Sociale inzet en advocacy gaan daarbij hand in hand. Armoede hoeft niet onafwendbaar te zijn, en verandering is mogelijk.

Caritas Cahier 'Armoede onder ons' sluit aan bij het EY 2010 voor bestrijding van armoede en sociale uitsluiting, en is de verwoording van het eerste gedeelte van het Armoederapport van Caritas Europa 'Poverty among us. Analytical Approach'. Het biedt een theoretische inleiding en inzicht in de problematiek van armoede en sociale uitsluiting. Daarbij worden niet alleen mechanismen blootgelegd of concrete onrechtvaardigheden aangeklaagd, er worden ook elementen aangedragen die kunnen bijdragen tot een meer rechtvaardige samenleving.

Ons visioen blijft inderdaad een wereld zonder armoede: 'Zero Poverty' !

Caritas Cahier nr. 10, 'Armoede onder ons', 48 pag.

Bestellen kan op www.caritas.be of via mail post@caritas.be

INTERSECTORALE BEHEERSINFORMATIE (ISBI)

In 2010 werden 46 intersectorale beheersinformatienota's (ook "ISBI's" genoemd) verspreid naar de aangesloten voorzieningen en diensten van Zorgnet Vlaanderen en van het Vlaams Welzijnsverbond.

Deze nota's behandelen sectoroverschrijdende onderwerpen die de voorzieningen als werkgevers aanbelangen.

Ze worden sedert enige jaren via elektronische weg verspreid. De aangesloten leden kunnen de nota's ook via de sites van de respectieve verbonden raadplegen.

We geven hierna een kort overzicht van de sociaal-juridische onderwerpen die in de loop van 2010 in deze informatienota's aan bod kwamen.

Er waren vooreerst de meer specifieke dossiers die het voorbije jaar voornamelijk betrekking hadden op de problematiek van de diverse vormen van verlof (educatief verlof, ouderschaps-verlof, moederschapsverlof, verlof voor pleegzorg, tijdskrediet), de opleidings- en begeleidingscheques, de federale verkiezingen, het vrijwilligerswerk, de maatregelen inzake het preventief alcohol- en drugsbeleid, het medisch onderzoek van stagiairs, het brugpensioen, de startbanen, de crisismaatregelen, de problematiek van jongere resp. van oudere werknemers, de hervorming van het sociaal strafrecht en het hernieuwd inspectiedecreet, de Nationale Arbeidsraad, de doelgroepvermindering voor mentors, alsmede de problematiek van de bestrijding van discriminatie.

Tevens werd ruim aandacht besteed aan een aantal preventie- en veiligheidsdossiers, zoals de problematiek van de arbeidsongevallen, het rookverbod, de camerabeveiliging, alsook de interne diensten voor preventie en bescherming op het werk.

Verder waren er een aantal doorheen de jaren weerkerende en meer vertrouwde items, zoals o.m. de algemeen verbindend verklaarde collectieve arbeidsovereenkomsten betreffende brugpensioen, nachtarbeid, tijdskrediet, borstvoedingspauzes. Ook de aanpassing van de diverse loongrenzen vervat in de wet op de arbeidsovereenkomsten, de gewijzigde vergoeding voor het gebruik van een privévoertuig voor beroepsdoel-einden, de verhoging van de treintarieven, de gewijzigde bedragen inzake loonbeslag en loonoverdracht, en inzake de wetgeving sluiting van ondernemingen, de gewijzigde tarieven inzake de openbaarmaking van de jaarrekeningen van bepaalde vzw's en inzake de publicatie van akten in het Belgisch Staatsblad kwamen in de informatienota's aan bod.

De lijst met alle informatienota's die in 2010 verschenen, is opgenomen in bijlage.

GELEDINGEN EN DIENSTEN

VERBONDEN

Zorgnet Vlaanderen

Zorgnet Vlaanderen vzw heeft als prioritair aandachtspunt de vrijwaring en behartiging van het privaat-christelijk initiatief zonder winstoogmerk bij de uitbouw van een kwalitatieve gezondheids- en ouderenzorg. Met respect voor de autonomie van de ledenvoorzieningen wil Zorgnet Vlaanderen toonaangevend zijn in een kwalitatief hoogstaande dienstverlening en belangenbehartiging door aan zijn leden op elk ogenblik een gefundeerde advies- en een correcte dienstverlening te garanderen en dit voor alle problemen waarmee zij beheersmatig geconfronteerd worden.

Guimardstraat 1

1040 Brussel

Tel.: 02 511 80 08

Fax: 02 513 52 69

E-mail : post@zorgnetvlaanderen.be

Website: www.zorgnetvlaanderen.be

Het Vlaams Welzijnsverbond

Het **Vlaams Welzijnsverbond** groepeert in Vlaanderen en Brussel een 600-tal VZW's actief in de bijzondere jeugdzorg, de gehandicaptenzorg, de gezinsondersteuning, de kinderopvang en het vrijwilligerswerk, met 26.000 personeelsleden en 3.600 onthaalouders die zich jaarlijks inzetten voor 100.000 kinderen en volwassenen en hun gezinnen! 10.000 vrijwilligers helpen ons hierbij. Kernopdrachten zijn: informatie en advies aan de ledenorganisaties, beleidsontwikkeling, belangenbehartiging en vertegenwoordiging.

Guimardstraat 1

1040 Brussel

Tel.: 02 511 44 70

Fax: 02 513 85 14

E-mail: post@vlaamswelzijnsverbond.be

Website: www.vlaamswelzijnverbond.be

DIENSTEN

De Partezis-groep

De **Partezis-groep** profileert zich als de vertrouwenspartner van de zorgsector in België en staat garant voor de levering en implementatie van hoogbetrouwbare IT- en business-ondersteunende oplossingen waarmee zijn klanten op een efficiënte wijze een optimale zorg verlenen aan hun patiënten. Vandaag is Partezis de vertrouwenspartner van honderden instellingen in de non-profit sector, waaronder voornamelijk ziekenhuizen en instellingen in de ouderen-, gehandicapten- en kindzorg.

*Researchpark Zone 2, Interleuvenlaan 10
3001 Heverlee
Tel.: 016 39 95 11
Fax: 016 40 01 76
E-mail: info@partezis.be
Website : www.partezis.be*

VOCA

VOCA Training & Consult is reeds meer dan 20 jaar actief in de welzijns- en gezondheids-sector op het terrein van begeleiding, consult, diagnose, interne vorming of opleiding in open aanbod. VOCA biedt professionele ondersteuning op maat aan organisaties op het vlak van: kwaliteitszorg, personeelsbeleid, teambuilding, communicatiesystemen, samenwerkings-vaardigheden, strategische ontwikkeling.

VOCA Terugkeer & Herbronning wil een vormingsaanbod bieden aan verplegenden en verzorgenden, werkzoekend of werkend, dat hen ondersteunt in hun zorginhoudelijke opdracht. Hiernaast wordt een aanbod uitgewerkt dat woon- en zorgcentra wil ondersteunen in hun zorginhoudelijke kwaliteit.

*Geldenaaksebaan 277
3001 Heverlee
Tel.: 016 40 41 01
Fax: 016 40 45 62
E-mail: voca@ccv.be
Website: www.voca.be*

SOLIDARITEITSACTIES

Caritas International

Caritas International helpt slachtoffers van oorlogsgeweld, natuurrampen en armoede, in hun eigen land of op de vlucht, en werkt hiervoor samen met andere nationale en internationale netwerken, in eerste instantie met het wereldwijde Caritasnetwerk dat 162 leden telt en actief is in 200 landen.

In België organiseert Caritas International individuele sociale en juridische bijstand en begeleiding voor migranten en verdedigt de rechten van vluchtelingen. Op basis van hun ruime ervaring ijvert Caritas International voor een beter beleid op het vlak van onthaal, asiel en migratie.

Liefdadigheidstraat 43, 1210 Brussel

Tel.: +32 (0)2 229 36 11

Fax: +32 (0)2 229 36 25

E-mail: info@caritas-int.be

Website: www.caritas-int.be

Caritas Hulpbetoon

De activiteiten van Caritas Hulpbetoon zijn gericht op de ondersteuning van de minst bedeelden in onze maatschappij. Zo worden projecten ondersteund van voorzieningen en diensten die actief zijn op het vlak van hulpverlening aan zieken, bejaarden, gehandicapten, kinderen in nood of andere hulpbehoevende personen. Dankzij de steun van vele schenkers, kan Caritas Hulpbetoon zowel voorzieningen als individuele personen en gezinnen die er opgevangen of begeleid worden, van de nodige financiële zuurstof voorzien.

Drie maal per jaar organiseert Caritas Hulpbetoon een 'nationale mailing', waarbij telkens een ander thema aan bod komt.

Liefdadigheidstraat 39, 1210 Brussel

Tel.: 02 608 00 72

Fax: 02 608 00 75

E-mail: caritas.hulpbetoon@caritas.be

Present Caritas Vrijwilligerswerk

Present Caritas Vrijwilligerswerk wil de solidariteit bevorderen met mensen die ziek of oud zijn of een handicap hebben, en in een voorziening verblijven. Deze solidariteit krijgt concreet vorm via:

- werken aan sensibilisering: aandacht oproepen in de maatschappij voor deze personen en hun specifieke situatie, met de nadruk op de aandacht voor de totale mens;
- oproepen tot vrijwillig engagement: mensen motiveren tot een daadwerkelijke inzet voor deze zorgbehoevende mensen en zo bijdragen tot het verhogen van hun levenskwaliteit;
- bruggen bouwen tussen de mensen die in de voorziening verblijven en de buitenwereld" (als wederkering proces) om zo mee te werken aan de humanisering van de voorzieningen.
- het ijveren voor een degelijke en verantwoorde inhoud en omkadering voor het vrijwilligerswerk met het accent op een kwalitatieve werving, vorming, begeleiding en ondersteuning van de vrijwilligers, en zodat vrijwilligers een reële bijdrage leveren aan een kwaliteitsvolle zorgverlening.

Liefdadigheidstraat 39, 1210 Brussel

Tel.: 02 248 10 42

Fax: 02 230 23 77

E-mail: info@presentweb.be

website: www.presentweb.be

DIOCESANE SECRETARIATEN

Caritas Antwerpen vzw (boekhouding)

Karel Mirystraat 2
2020 Antwerpen
Tel.: 03/247.88.11
Fax: 03/247.88.91

DNGW (Administratie Caritas Antwerpen en dienst navorming pastores)

Theologisch en Pastoraal Centrum
Groenenborgerlaan 149 (blok A)
2020 Antwerpen
Tel. 03/287.35.76
e-mail: administratie@caritasantwerpen.be

Caritas Limburg vzw

Tulpinstraat 75
3500 Hasselt
Tel.: 011/24.90.68
Fax: 011/28.84.77
e-mail: caritas.limburg@skynet.be

Caritas Oost-Vlaanderen vzw

Coupure 273
9000 Gent
Tel.: 09/224.37.69
Fax: 09/225.33.47
e-mail: caritas.oost-vlaanderen@skynet.be

Caritas West-Vlaanderen vzw

Bosdreef 5
8820 Torhout
Tel. 050/74.56.22
Fax: 050/74.56.26
e-mail: post.cw@skynet.be
web: www.caritaswest.be

Vicariale Dienst

Voorzieningenpastoraal & Caritas

Varkensstraat 6
2800 Mechelen
Tel. 015/29.84.57
e-mail: vdvc.vbm@telenet.be

Vicariaat Brussel

Vlasfabriekstraat 14
1060 Brussel
Tel. 02/533 .29 .52
e-mail: hosppastbru@skynet.be

Voor de activiteiten van de diocesane secretariaten verwijzen wij graag naar de respectievelijke websites op www.caritas.be, via doorklikken op 'Vlaanderen' en op 'Diocesane werking'.

Bijlagen

ACADEMISCHE ZITTING 14 OKTOBER 2010

'RECHTVAARDIGHEID EN ARMOEDE'

OSCAR ANDRES KARDINAAL RODRIGUEZ MARADIAGA

Op het eerste zicht lijkt het een wat vreemde titel voor deze lezing. Toch is het de moeite waard om deze invalshoek uit te diepen. Wij zijn mensen van het voorbije millennium, van de vorige eeuw, maar we hebben de – onvervreembare – opdracht om na te denken over de toekomst, ook al zullen we er misschien maar kort in leven. We zijn het aan wie na ons komt, aan onze kinderen en kleinkinderen, verplicht om deze denk-oefening te maken – opdat zij ons niet het verwijt zouden kunnen maken dat de generaties die hen voorafgingen niet in staat waren om in alle klaarheid, vanuit solidariteit en met onbaatzuchtigheid vooruit te kijken naar de horizon, om op een efficiënte wijze de overgang te realiseren tussen de wereld die we kennen, en de wereld die we wensen.

Misschien is dit een optimistische kijk, maar optimisme is niet verboden. Gewoonlijk zegt men dat de jeugd het tijdperk is om te dromen, en de volwassenheid deze van de verwezenlijkingen. Wel, we zijn allen geroepen, zowel om te dromen, als om die dromen waar te maken. Als de cultuur van de globalisering – zelfs als ze zich nog niet ten volle ontplooid heeft – ons iets positiefs bijbrengt, dan is het wel dat een droom maar waarde heeft, als hij in de feiten wordt waargemaakt. Maar daarvoor moeten we dan wel voorbij het individualisme, wat het negatieve 'teken van de tijd' is, van de hedendaagse samenleving.

Globalisering heeft verschillende facetten, en we moeten ons zorgen maken over een aantal verontrustende symptomen die duidelijke antwoorden vergen – en dan heb ik het zeker niet alleen over de laatste financiële crisis.

We zijn getuige van een toenemende verarming en uitsluiting van grote delen van de mensheid, die veroorzaakt wordt door een ontwikkelingsmodel dat gekenmerkt wordt door een onrechtvaardige verdeling van de rijkdommen, dat een toenemende afhankelijkheid betekent, dat zorgt voor torenhoge buitenlandse schulden en dat een steeds grotere kloof tussen arm en rijk met zich brengt.

Er zijn politieke crisissen, fragiele democratieën gekenmerkt door een hoge mate van corruptie, en parlementaire regimes die zich slechts in tijden van verkiezingen iets aantrekken van de burger.

Er is de toename van het geweld en van de onveiligheid in de steden, de verontrustende toename ook van de werkloosheid en van preciaire vormen van tewerkstelling, terwijl de bestaande sociale programma's toch wel zwak uitvallen.

Er is het fenomeen van de migratie, van binnenlandse migratie en van vluchtelingen. De meerderheid van de migranten migreert omwille van economische motieven, maar ook het geweld doet mensen op de vlucht slaan met humanitaire crisissen tot gevolg. En er is ook nog de mensenhandel – in vrouwen, maar ook kinderen, jongens en meisjes die terecht komen in de seksindustrie, die uitgebuit worden of gebruikt worden voor hun organen.

Er is de toename van de drugshandel in de meeste landen, wat leidt tot een toegenomen gebruik bij jongeren en zelfs kinderen, maar die ook het georganiseerde geweld in stand houdt, bendes doet ontstaan en de corruptie doet toenemen.

Er zijn grote groepen in de samenleving die er niet in slagen een beroep te doen op het rechtssysteem. Misdrijven blijven ongestraft – zeker deze die verband houden met corruptie.

Er is de discriminatie van de arme bevolking, van inheemse en afro-amerikaanse herkomst, en vooral dan van de vrouw. Deze discriminatie vormt een hinderpaal om tot een werkelijke democratie in de regio te komen.

En niettegenstaande de situatie zoals we ze hierboven beschreven hebben, en hoe fragiel ze ook mag zijn, blijft de democratie het beste politieke systeem voor de bescherming van de rechten van de mens, voor de

strijd tegen de straffeloosheid en voor de verdediging van de sociale, culturele en economische rechten van de volkeren.

Terug naar het fundamentele

Er dreigt een onoverbrugbare kloof tussen rijken en armen, veroorzaakt door een samenspel van economische en culturele processen, zowel op het niveau van het individu als op dat van de samenleving, ook vandaag.

Dit is immers geen historisch overzicht. De economische migranten zijn het beste voorbeeld van waar een verpletterende armoede toe leidt: hun sociale uitsluiting is zo groot dat ze zelfs het recht op een eigen grondgebied zijn kwijtgeraakt. Het volstaat er de kranten en nieuwsberichten op na te slaan om te lezen hoe duizenden hun leven riskeren om betere levensomstandigheden te vinden. Ze hebben niets te verliezen.

En ook de binnenlandse migratie rukt onweerstaanbaar op en legt gordels van armoede rond onze steden, waar de wanhoop van de ervaren armoede slechts kortstondig wordt verlicht door een illusie van hoop op een betere toekomst.

De waarde van de menselijke persoon

Waar blijft de mens in dit alles? Zowel waarden als rechtvaardigheid als onwaarden als armoede zijn karakteristieken van de menselijke persoon. Samenlevingen uit het verleden en toekomstige samenlevingen zullen geoordeeld worden volgens wat ze voor de mens hebben betekend of zullen betekenen.

Reeds verschillende decennia geleden waarschuwden de Verenigde Naties voor een breuk binnen de mensheid, tussen rijk en arm. Ik ben ervan overtuigd dat we nu aan de rand van deze afgrond staan. Vanuit de Kerk hebben we dit probleem aangekaart, en hebben we wereldleiders en niet-gouvernementele organisaties wakker geschud, al moet ik toegeven dat we de leidende mogendheden en internationale organisaties nog niet zover gekregen hebben dat men 'duurzame ontwikkeling' gaat begrijpen als een vorm van ontwikkeling waarbinnen iedereen op deze aarde met waardigheid kan overleven – waardoor het werkelijk 'het beloofde land' zou worden. Het volstaat de laatste bijeenkomst in verband met het World Food Programme in Rome in herinnering te brengen, waar op dure banketten bij de opening en de afsluiting van de bijeenkomst werd toegegeven dat men niet in staat was enige vorm van hoop te 'voeden'...

Het leidt tot niets om met statistieken te spelen en ons op de borst te kloppen voor enkele fragiele successen in absolute termen, terwijl het voor het overgrote deel van de bevolking om een evidente ramp gaat. Zeker niet wanneer enkele maanden later zomaar zonder al te veel problemen vele miljarden konden gevonden worden voor de redding van de financiële markten. Waar blijft de mens in dit alles?

We moeten verder durven gaan

We moeten voorbij de houding van diegenen in de parabel van de rijke en de arme Lazarus (Luc 14, 7-14), die weigeren stoelen bij te zetten en die ervan uitgaan dat als de rijke uitgebreider en beter eet, dat dan ook de hoeveelheid en de kwaliteit van de kruimels voor de arme Lazarussen, uit ontwikkelingslanden of slachtoffer van sociale uitsluiting, zullen toenemen. Het zijn precies diegenen die zelf meer dan voldoende voedsel hebben, en alleen maar de overschotten van hun rijke tafels overlaten voor de anderen.

Wanneer de overheid de verliezen opstapelt, of wanneer overheidsgeld wordt afgewend door corruptie, en er daardoor significant minder middelen beschikbaar zijn, dan is het discours vaak dat de financiële middelen die voorzien waren voor de bestrijding of de verlichting van de problemen van de armen jammer genoeg op een andere manier zijn moeten aangewend worden, en dat de armen nog wat langer geduld zullen moeten hebben, hopen op een rechtvaardigheid die niet komt.

Diegenen die aan de macht zijn gaan met de middelen aan de haal, terwijl de minderbedeelden de rekening

betalen. De winsten van de economie worden geprivatiseerd, terwijl de verliezen collectief gedragen worden. Daarom ben ik ervan overtuigd dat elk samenlevingsmodel, en elke 'modelsamenleving' klaarheid moet scheppen over de plaats van de mens in het concept, als men echt wil streven naar een waarachtige, menswaardige ontwikkeling en naar een verbetering van het algemeen welzijn. Daarom ook spreken we van een sociale rechtsstaat, waaraan een sociale markteconomie en een sociaal ontwikkelingsmodel moeten beantwoorden.

Noodzakelijke basisbehoeften

De taken van de Staat – en van de politiek – moeten bovendien herschikt worden, wil men komen tot een rechtvaardige samenleving en het overwinnen van de armoede. Hiervoor is niet te veel theorie nodig. Wat moet gedaan worden, is in praktijk brengen wat beleden wordt in alle vertogen van politici die zichzelf voorstellen als mensen die het volk willen dienen, maar die jammer genoeg vaak vooral zichzelf bedienen: met name het voldoen van de basisnoden die behoren tot het algemeen welzijn. De nieuwe generatie leiders moet begrijpen dat een rechtvaardige wereld alleen kan gerealiseerd worden als ook de armoede wordt overwonnen. Dan zal ook de perverse tegenstelling tussen 'kwaliteit van leven' en 'kwantiteit van leven' kunnen worden opgeheven. In een gezonde humane visie zijn beide immers complementair, en niet tegengesteld.

Nu is het immers jammer genoeg zo dat de machthebbers het vooral hebben over 'kwaliteit van leven', wat dan vooral begrepen wordt in termen van niveau van consumptie – en vooral dan nog van nutteloze en overbodige zaken, terwijl zo vele mensen rondom ons, terwijl zo vele volkeren in hun geheel niet kunnen overleven, letterlijk, omdat ze de enkele centen voor noodzakelijk vaccinaties niet kunnen betalen.

Die basisbehoeften zijn alom gekend. Er zijn passieve basisbehoeften, waarbij de Staat een duidelijke ondersteunende rol moet spelen, daar waar mensen er niet in slagen er zelf in te voorzien. Het gaat hier om voeding, gezondheid, kleding en huisvesting. Ze zijn noodzakelijk om te kunnen leven, en ze vormen dan ook een maatstaf waartegen het politieke bewustzijn van de staat maar ook het sociale bewustzijn van de gemeenschap afgewogen moeten worden. De vervulling van deze noodzakelijke basisbehoeften vormt het fundament van een rechtvaardige samenleving en een eerste stap naar het overwinnen van de armoede.

De politici hebben hier toch oren naar. Wanneer we de verschillende partijprogramma's vergelijken, vinden we deze vier basisbehoeften telkens terug. Ze behoren in alle landen tot de grondwettelijke basisprincipes, in het kader van de verdediging van het leven. Maar de verdediging van het recht op leven is niet alleen een abstracte, maar vooral een concrete aangelegenheid: het gaat er niet alleen om dat de Staat ervoor moet zorgen dat zijn burgers niet vermoord worden, maar evenzeer dat ze kunnen overleven, en wel op een waardige manier.

Men protesteert tegen het geweld in de wereld; het Internationale Gerechtshof is er gekomen om misdaden tegen de menselijkheid aan te pakken – maar tegelijkertijd zijn er veel meer mensen die sterven van de honger, dan wel als gevolg van geweld.

De moderne concentratiekampen, waar migranten en vluchtelingen worden opeengepakt, of de getto's waarin minderheden moeten leven, zijn verzamelplaatsen voor mensen van 'tweede klasse', waarvoor we schrik hebben, schrik vanuit de onzekerheid over wat een 'subversie van de armoede' kan teweegbrengen. Een opstand van de armoede, teweeg gebracht onder impuls van diegenen die weigeren van honger om te komen zonder minstens geprobeerd te hebben om te overleven, in een geglobaliseerde wereld die eerder banen schraapt dan er te creëren, maar zonder daarbij onder ogen te willen zien dat elke baan die verdwijnt ook het doodvonnis voor een ganse familie kan betekenen.

De rechten van de burger zouden de basis moeten vormen voor de plichten van de Staat, maar het ziet er naar uit dat de Staat schromelijk tekort schiet voor wat betreft het voorzien in de basisbehoeften zoals voedsel, gezondheid en huisvesting.

We kunnen dit alleen maar ombuigen door samen te werken, en dat doen we dan ook. We werken samen met het maatschappelijk middenveld, met niet-gouvernementele organisaties, met stichtingen en allerlei an-

dere georganiseerde groepen en gemeenschappen, en zelfs met die politieke partijen die hun fouten uit het verleden hebben ingezien en die opnieuw het algemeen welzijn centraal willen stellen.

Het eigen lot in handen nemen

We moeten het daarnaast ook hebben over twee andere basisbehoeften, die een actieve participatie van alle burgers vergen (en dus ook van de armen), met name 'onderwijs en opleiding' en 'tewerkstelling'. Pas op die manier kan iedereen ten volle zijn capaciteiten en wat hij geleerd heeft, aanwenden en benutten, en zo zijn eigen lot in handen nemen. In onze samenleving die meer en meer een kennissamenleving wordt, moet elkeen op zijn eigen ritme en mogelijkheden kunnen werken, en zich mede-auteur weten van de samenleving waarvan hij deel uitmaakt.

We moeten daartoe komaf maken met het analfabetisme. Het zijn eigenlijk alleen de nieuwe rijken die het zich kunnen permitteren analfabeet te zijn. Een arme zonder vorming en opleiding en zonder werk is al bij voorbaat veroordeeld tot een toekomst die hij niet verdient.

De vooruitgang van wetenschap en technologie in al hun dimensies en realisaties zijn belangrijk, maar er moeten ook hier prioriteiten gedefinieerd worden, om er voor te zorgen dat iedereen deel heeft aan deze vooruitgang, en dat we komen tot een waarachtig 'Rijk van Vrede, Rechtvaardigheid en Solidariteit'.

Jacques Attali heeft er in zijn boek 'Korte Geschiedenis van de Toekomst' op gewezen dat we er ons voor moeten hoeden – door ons falen om een rechtvaardige samenleving tot stand te brengen en de honger uit te roeien – om in een strijd terecht te komen tussen stedelingen en mensen van het platteland, die naar de stad trekken om kost wat kost in hun eigen overleven te voorzien. We moeten er volgens Attali alles aan doen en alle middelen die we hebben inzetten, om een rechtvaardige samenleving tot stand te brengen die allen levenskansen biedt, zoniet komt het concept van de rechtvaardigheid zelf in het gedrang.

Tussen angst en hoop

We leven tussen angst en hoop, maar ik ben er zeker van dat het nog niet te laat is. Wel moeten we even stilhouden op onze weg, en ons afvragen

- wie we zijn,
- waar we naartoe gaan,
- en met wie we op weg gaan.

Het zijn vragen die we vrank en vrij, maar ook met bescheidenheid moeten stellen en durven te beantwoorden.

Laten we terugkijken naar de beginselen van de Franse Revolutie die aan de basis lag van de democratische maatschappij zoals we die kennen, maar laten we daarbij tevens een aantal noodzakelijke kanttekeningen maken: niemand zei ooit dat 'vrijheid' het eerste en enige beginsel was dat moest worden uitgewerkt – en dat er daarna wel tijd zou zijn voor de gelijkheid, zoals het liberalisme voorhield. Evenmin is het uitgangspunt van het marxisme waar gebleken, met name dat eens er gelijkheid is onder de mensen, dat ze dan ook pas echt helemaal vrij zijn, als broeders voor elkaar. Beide systemen vertrekken van scheeftrekkingen, met nefaste of minstens verontrustende consequenties tot gevolg.

Vandaag beogen we om vanuit het principe van de Solidariteit het proces herop te starten dat zonder afbreuk te doen aan de krachten van de markt, toch wegen naar vrijheid opent, en dat wanneer men op zoek is naar rechtvaardigheid een symmetrie beoogt tussen rechten en plichten. Ik weet heel goed dat een dergelijk opzet niet populair is in een samenleving waar sommigen denken alle rechten te hebben en zich alles durven te permitteren terwijl ze van de anderen slaafse dienstbaarheid verwachten.

Wie vrijheid verlangt, zal ook moeten erkennen dat hij eveneens de plicht heeft om voor de vrijheid van de anderen te ijveren – waardoor uiteindelijk ook zijn eigen vrijheid ingeperkt zal worden, en hij met zijn omgeving zal moeten onderhandelen over afspraken en wetten die door iedereen worden nageleefd.

Vanuit het beginsel van de Solidariteit begrijpen we dat de gelijkheid alleen maar zal kunnen verwezenlijkt

worden als gelijkwaardigheid, en dat hierin de rechtvaardigheid weerspiegeld wordt. Daarom pleiten we ook voor een globalisering van de solidariteit, die de mens niet ten dienste stelt van de globalisering, maar de globalisering ten dienste van de mens. En ik geloof dat het daarvoor nog niet te laat is. We kunnen de objectieven van de globalisering nog bijsturen.

Ik herlas in dat verband voor kort nog een artikel van Muhammad Yunus – winnaar van de Nobelprijs voor de vrede – met de titel “een wereld zonder armoede”. Deze man die ook ‘bankier van de armen’ wordt genoemd – heeft om ook armen aan een lening te helpen en zo de armoede uit te bannen, een systeem van microkredietverlening uitgewerkt waarvoor in tegenstelling tot de ninjas (no income, no job, no assets) geen waarborg moet worden aangebracht.

Het is een droom natuurlijk, maar het is een droom die gedroomd wordt met de ogen wijd open en die erop gericht is de plaag van de armoede te laten verdwijnen, omdat het, in zijn woorden, ‘tijd is dat het visioen van een wereld, waarin de armoede slechts een herinnering uit het verleden is, werkelijkheid wordt.’

Ik ben ervan overtuigd dat wanneer iemands geest veroudert en vastroest, hij ophoudt te dromen en hij afkerig wordt van elke verandering. Ouderdom is geen zaak van leeftijd – er zijn jongeren van leeftijd en anderen die jong blijven op leeftijd, maar jong omdat ze niet hebben opgehouden te dromen. We moeten durven dromen. ‘Jong van geest zijn’ mag je niet opgeven. ‘Aan het begin van een betere wereld staat de verbeelding’, zegt Yunus. Het is de moeite waard zijn 19 voorstellen te bestuderen om bestaande situaties te veranderen of te doen verdwijnen. Het gaat erom de rechtvaardigheid te concretiseren en de armoede uit te bannen en haar een plaats te geven in het ‘Museum van Onbegrijpelijke Dingen’ uit het verleden.

De komende generaties gaan niet kunnen begrijpen dat twee millenia nadat ons ijkpunten voor een nieuwe menselijkheid werden aangereikt, er nog steeds sprake is van armoede, honger, ontworteling en uitsluiting of onrechtvaardigheid.

We moeten dus met Yunus deze begrippen in het museum onderbrengen, en aantonen dat we de uitdaging aangaan, dat we in staat zijn om een kwalitatieve sprong voorwaarts te realiseren op weg naar de realisatie van een meer humane samenleving.

De dringende nood om te dromen

Een wereld zonder dromen en zonder idealen doet pijn. Het doet me ook pijn te zien dat er jongeren zijn die vluchten in sociale pathologieën als drugs en geweld. Het doet me pijn te zien hoe sommige volwassenen enkel maar gericht zijn op het vervullen van hun hedonistische verlangens, overtuigd als ze zijn dat ze geenszins in staat zijn om bij te dragen tot de verandering van de samenleving.

Goethe beschreef ooit een mausoleum waar op de muur geschreven stond: ‘Denk erom te leven’. En ‘leven’, beste vrienden, is niets anders dan ons in te spannen om te komen tot een rechtvaardige wereld, een wereld van vrijheid en vrede, die de poorten moet openen van het geluk dat wij verdienen – hier zowel als na dit leven – en die wij als erfenis moeten nalaten aan degenen die zullen leven in het ‘morgen van vandaag’, in het morgen dat wij vandaag gestalte geven.

De huidige situatie van onrechtvaardigheid en ontmenselijking waarin we leven mag ons niet tegenhouden. Laat ons voor ogen houden dat we vooruit moeten, en dat elke eerste stap het begin is van een hele reis. Zeker, de realiteit van vandaag is zeer ernstig, met 20 % van de wereldbevolking die beslag legt op 80 % van het bruto nationaal product, en dezelfde 20 % die ook 80 % van de wereldconsumptie voor haar rekening neemt. Maar als we bereid zijn om de handschoen op te nemen en deze werkelijkheid te veranderen, dan vormen dergelijke data een bijkomende uitdaging om er aan te beginnen en om werk te maken van een samenleving die ten volle duurzaam en humaan zal zijn!

Rechtvaardigheid waarmaken

Maar het is denk ik ook onvermijdelijk dat we er ons rekenschap van geven dat het tot stand brengen van een rechtvaardige samenleving niet alleen een zaak is van macro-economische ontwikkelingen. Een even diepgaand en voortdurend proces is nodig op micro-economisch vlak, waar mensen dagelijks worden geconfronteerd met honger en onrecht.

Ik maak dankbaar gebruik van de gelegenheid om samen met u hardop te denken. We moeten onszelf opnieuw opvoeden inzake menselijkheid, inzake christelijk geloof. Onze naaste liefhebben vergt ook liefde tot God; beide vormen van liefde versterken en bevuchten elkaar en hebben elkaar ook nodig.

Het is mijn opdracht te verkondigen dat de ene niet zonder de andere kan, zoals klinkt in een Spaanse volkswijsheid: 'Obras son amores y no buenas razones' (Goede werken zijn uitingen van naastenliefde, niet het gevolg van rationele argumenten), naar Johannes: 'Wie de rechtvaardigheid niet beoefent, is geen man van God, en evenmin wie zijn naaste niet liefheeft' (Joh.3,10).

De Franse denker Touraine die zich enkele jaren geleden nog afvroeg of we konden samenleven, roept in zijn recente werk over de globalisering en het einde van het sociale, op tot het ontwikkelen van nieuwe paradigma's. Het is pas door het proces van de globalisering te aanvaarden, stelt hij, dat we ons kunnen verzetten tegen dat type globalisering dat een individualisme vereist dat komaf maakt met vakbonden, mutualiteiten, coöperatieven en met het maatschappelijk middenveld, dat de wet van de sterkste en sociaal-darwinistische principes oplegt, waarin het individu al dan niet het geluk zal hebben om te overleven.

Om ons hiertegen te kunnen verzetten, moeten we echter volgens Touraine dringend werk maken van ons zelfverstaan: wie zijn we, waar staan we voor, en wat willen we gemeenschappelijk nastreven als we rechtvaardigheid willen bewerkstelligen? Mens noch wereld zijn louter economie. Wat waarde heeft, kan niet louter op grond van economische of pragmatische criteria worden beoordeeld. In de huidige maatschappij probeert men vaak het onrechtvaardigbare te rechtvaardigen, met behulp van communicatievaardigheden en zonder ethische criteria. Alles is toegelaten, ook inbreuken van de politiek tegen de bestaande wetgeving.

Of nog anders, met de woorden van de Latijnsamerikaanse dichter Leon de Greiff: 'Alles heeft geen waarde, en de rest nog minder'. Het machiavellisme, Fouché en het pragmatisme hebben veel schade aangericht. Normen bestaan niet meer, en als op het einde de zaak goed afloopt, bestaat het immorele er juist in na te gaan hoe men te werk is gegaan. De wet van de sterkste zal er toe leiden dat de armen niet meer beschermd zullen zijn, zij die er juist op vertrouwen dat de wet hen beschermt.

Wij die hier samen gekomen zijn, zijn zeker als eersten bereid om verder inspanningen te doen om de armoede uit te roeien en om een meer rechtvaardige wereld te verwezenlijken. Daarbij gaat het ook om de menselijke waardigheid en om de toekomst van een humane zingeving aan het bestaan.

Volgens Touraine is dit een ongelijke strijd, maar we kunnen niet anders dan haar te voeren, om te vermijden dat de zin van ons bestaan ons zou ontnomen worden. Het gaat om de strijd tegen een macht en een systeem dat iedereen die anders denkt, diskwalificeert.

Maar we moeten de uitdaging aangaan, een uitdaging die tegelijkertijd risicovol en fascinerend is. Opkomen voor rechtvaardigheid en voor de uitbanning van armoede is geen gemakkelijke keuze. Maar we moeten overtuigd blijven dat we deze strijd moeten winnen als we waarlijk willen dat die – menselijke – wereld werkelijkheid wordt !

Hartelijk dank.

Oscar Andres kardinaal Rodriguez Maradiaga
Voorzitter Caritas Internationalis

Brussel, 14 oktober 2010

CARITAS VLAANDEREN vzw Algemene Vergadering (op 31.12.2010)

Voorzitter

Vic. L. De Geest

Bisschop-Referendaris

Mgr. L. Van Looy

WERKVELD 'GEZONDHEID & WELZIJN'

Zorgnet Vlaanderen

Dhr. P. Degadt
Dhr. R. De Rycke
Dhr. G. Van Oevelen

Vlaams Welzijnsverbond

Mevr. R. De Keyser
Dhr. H. Delaruelle
Dhr. J. Van Hees

WERKVELD SOLIDARITEIT'

Caritas International

Dhr. G. Dopchie
Dhr. M. Verhulst

Caritas Hulpbetoon

E.H. J. De Vlieger
E.H. M. De Wever

Present Caritas Vrijwilligerswerk

Mevr. L. Krokaert
Dhr. A. Cluckers

WERKVELD 'KERK & SAMENLEVING'

Diocesane vertegenwoordigers

Vic. B. Aerts (bisdom Antwerpen)
Dhr. K. Buckinx (bisdom Hasselt)

E.P. M. De Pauw (vicariaat Vlaams-Brabant)
Vic. K. Depoortere (bisdom Brugge)
Zr. M.R. Dirix (vicariaat Brussel)

Diocesane Directeurs

E.H. D. De Backer
Dhr. R. Vandebroek

Unie van de Religieuzen van Vlaanderen

Vader Abt E. De Sutter
Zr. A. Van Laeken

WERKVELD 'UNIVERSELE CARITASWERKING'

Caritas Belgica

Dhr. P. Géhot

Caritas Francophone

Dhr. P. De Bucquois

NAMENS ANDERE RECHTSPERSONEN

Partezis

Dhr. M. Vanhauwenhuyse

Welzijnszorg

Mevr. D. Colsoul

GECOÖPTEERDE LEDEN:

Dhr. E. Rohaert
Mevr. A. Simoens

Adviserende leden

Dhr. F. Cuyt
Dhr. R. Lemmens
Dhr. D. Verhoeven

CARITAS VLAANDEREN vzw Raad van Bestuur (op 31.12.2010)

Voorzitter

Vic. L. De Geest

Bisschop-Referendaris

Mgr. L. Van Looy

Werkveld 'Gezondheid & Welzijn'

Zr. G. Callens
Dhr. F. Cuyt
Dhr. P. Degadt
Dhr. R. De Rycke
Dhr. T. Rombouts
Dhr. G. Van Oevelen

Werkveld 'Solidariteit'

E.H. J. De Vlieger
E.H. M. De Wever
Mevr. L. Krokaert
Dhr. M. Verhulst

Werkveld 'Kerk & Samenleving'

Vic. B. Aerts
Dhr. K. Buckinx
E.P. M. De Pauw
Vic. K. Depoortere
Vader Abt E. De Sutter

Werkveld 'Universele Caritaswerking'

Dhr. P. Géhot
Dhr. P. De Bucquois

Andere Personen

Dhr. R. Luyten

Adviserende Leden

E.H. D. De Backer
Dhr. G. Dopchie
Dhr. R. Lemmens
Dhr. D. Verhoeven
Dhr. R. Vandebroek

Personeelsleden

Dominic VERHOEVEN, directeur

(rechtstreeks telefoonnummer: 02/608 00 70)

e-mail: dominic.verhoeven@caritas.be

Lieve COOREVITS, projectmedewerker vrijwilligerswerk

(rechtstreeks telefoonnummer: 02/608 00 76)

e-mail: lieve.coorevits@caritas.be

Regine DE BRUYCKER, stafmedewerker pers en communicatie

(rechtstreeks telefoonnummer: 02/608 00 74)

e-mail: regine.debruycker@caritas.be

Koen DE KOSTER, projectmedewerker armoede

(rechtstreeks telefoonnummer: 02/608 00 79)

e-mail: koen.dekoster@caritas.be

Gerda GOEMAN, stafmedewerker algemeen beleid

(rechtstreeks telefoonnummer: 02/608 00 73)

e-mail: gerda.goeman@caritas.be

Rosa MICHIENSEN, directiesecretaresse

(rechtstreeks telefoonnummer: 02/608 00 72)

e-mail: rosa.michielsen@caritas.be

Griet TORREKENS, boekhouding en personeelszaken (dienst Boekhouding Zorgnet Vlaanderen)

(rechtstreeks telefoonnummer: 02/507 01 75)

e-mail: gt@zorgnetvlaanderen.be

Pieter VANDECASTEELE, stafmedewerker pastoraal en identiteit

(rechtstreeks telefoonnummer: 02/608 00 71)

e-mail: pieter.vandecasteele@caritas.be

Anne NIVELLE, stafmedewerker solidariteit en vrijwilligerswerk (Standplaats Hasselt)

(rechtstreeks telefoonnummer: 011/24 90 68)

e-mail: anivelle.caritaslimburg@skynet.be

Dominiek LOOTENS, projectmedewerker pastoraal en identiteit

(Samenwerkingsverband Caritas Vlaanderen – Caritas Antwerpen) (Standplaats Antwerpen)

(rechtstreeks telefoonnummer: 03/287 35 72)

e-mail: dominieklootens@caritasantwerpen.be

Marc SMOUT, advisor Elderly Care, vrijwilliger

(rechtstreeks telefoonnummer: 0476 22 31 02)

e-mail: marc.smout@pandora.be

OVERZICHT CARITAS - INTERSECTORALE BEHEERSINFORMATIE 2010

Nr	Datum	OMSCHRIJVING
910	12.01.2010	Mogelijkheid voor meerdere werkgevers tot oprichting van een gemeenschappelijke interne dienst voor preventie en bescherming op het werk (GIDPBW).
911	13.01.2010	Vzw-problematiek: gewijzigde tarieven voor bekendmaking van akten in Belgisch Staatsblad.
912	25.01.2010	Educatief verlof: wijzigingen in terugbetaling, verlaging van werkgeversbijdrage en van overheidstussenkomst.
913	05.02.2010	Arbeidsongevallen: nieuwe werkgeversbijdrage vanaf 1 januari 2010.
914	08.02.2010	Terugbetaling medische onderzoekskosten voor jongeren die een alternerende opleiding volgen.
915	09.02.2010	Loonbeslag en kinderen ten laste: gewijzigde bedragen van toegelaten inkomsten vanaf 1 januari 2010.
916	11.02.2010	Antidiscriminatie: aanpassing wetgeving.
917	23.02.2010	Nieuwe activeringen van de werkloosheidsuitkering - tijdelijke verhoging werkuitkering in 2010 en 2011.
918	24.02.2010	Wijziging samenstelling nationale arbeidsraad.
919	25.02.2010	CAO nr 77 sexes: nieuwe neutralisatieperiodes tijdskrediet.
920	26.02.2010	Wijziging reglementering startbanen.
921	01.03.2010	Nachtarbeid: geen toepassing van herwaarderingscoëfficiënt voor 2010.
922	02.03.2010	Bruggpensioen: geen toepassing van herwaarderingscoëfficiënt voor 2010.
922bis	22.03.2010	Bruggpensioen: geen toepassing van herwaarderingscoëfficiënt voor 2010 - rechtzetting.
923	23.03.2010	Plaatsing en gebruik van vaste bewakingscamera's ten aanzien van derden.
924	24.03.2010	Nieuwe doelgroepvermindering voor mentors.
925	25.03.2010	VZW-problematiek: aantal recente wijzigingen.
926	26.03.2010	Crisispremie voor ontslagen arbeiders en afwijkende regeling voor ondernemingen in moeilijkheden.
927	29.03.2010	Vrijwilligerswerk: publicatie uitvoeringsbesluiten m.b.t. decreet georganiseerd vrijwilligerswerk.
928	06.04.2010	Verhoging treintarieven vanaf 1 februari 2010 – gevolgen voor de Caritassectoren.
929	19.04.2010	Werkverwijdering zwangere werkneemster - aangifte bij het Fonds voor beroepsziekten.
930	20.04.2010	Ouderschapsverlof - berekening ontslagvergoeding.
931	07.05.2010	Administratieve vereenvoudiging van de activeringen van de werkloosheidsuitkeringen (werkuitkering).
932	10.05.2010	Doelgroepvermindering voor zeer jonge werknemers (jongeren onder 19 jaar).
933	11.05.2010	Wijzigingen in de voorwaarden om uitkeringen in het kader van tijdskrediet te verkrijgen.
934	12.05.2010	Jongeren onder de 26 jaar - administratieve vereenvoudiging i.k.v. vermindering van werkgeversbijdragen.
935	13.05.2010	DECAVA: de nieuwe werkgevers- en werknemersbijdragen op bruggpensioen en pseudo-bruggpensioen.
936	14.05.2010	Wet op het rookverbod, rookverbodsteken en eisen aan rookafzuigstelsel.
937	17.05.2010	De federale verkiezingen van 13 juni 2010 - arbeidsrechtelijk beschouwd.
938	17.06.2010	Crisispremie voor ontslagen arbeiders: verlenging tot 30 september 2010 en aantal bijsturingen.
939	18.06.2010	Collectieve arbeidsovereenkomst/verplichte vermeldingen.
940	21.06.2010	Sluitingsfonds/bijdragen 2010.
941	22.06.2010	Gebruik van privé-voertuig voor beroepsdoeleinden: aanpassing kilometervergoeding, vanaf 1 juli 2010.
942	12.07.2010	Overstappremie voor 50-plussers die overgaan naar lichter werk.
943	13.07.2010	Alcohol- en drugsbeleid en opheffing artikel 99 ARAB.
944	14.07.2010	Crisispremie voor ontslagen arbeiders: nieuwe bijsturingen - terug-betaling door de RVA en verlenging aanvraagtermijn terugbetaling.
945	19.08.2010	Premiedifferentiatie bij de bepaling van het premietarief van de arbeidsongevallenverzekering voor arbeiders.
946	24.08.2010	Wijziging startbaanverplichting
947	07.09.2010	Na de individuele beroepsopleiding (IBO) is nu tijdelijk een arbeidsovereenkomst van 1 jaar mogelijk.
948	10.09.2010	Medisch onderzoek stagiairs - koninklijk besluit van 26 augustus 2010.
949	07.10.2010	Opleidings- en begeleidingscheques: nieuwe gebruiksvoorwaarden vanaf 1 augustus 2010.
950	11.10.2010	Hervorming sociaal strafrecht.
951	14.10.2010	Hernieuwd inspectiedecreet: actualisering inspectiebevoegdheden van de sociale inspecteurs.
952	16.11.2010	Betaald educatief verlof in 2010.
953	19.11.2010	Aanpassing loonplafonds vanaf 1 januari 2011.
954	22.11.2010	Borstvoedingspauzes: uitbreiding tot 9 maanden na de geboorte.
955	16.12.2010	Verlof voor pleegzorg: gelijkstelling met arbeidsdagen in de sociale zekerheid.

caritas
Vlaanderen vzw

Maatsch. zetel: Guimardstraat 1 - 1040 Brussel

Postadres: Liefdadigheidstraat 39 - 1210 Brussel

Tel. +32 (0)2 608 00 72

Fax +32 (0)2 608 00 75

<http://www.caritas.be>

e-mail: post@caritas.be